

PASŪTĪTĀJS:

SAULKRASTU NOVADA DOME

Reģ. Nr. LV 90000068680, Raiņa iela 8, Saulkrasti, Saulkrastu novads, LV-2160,
Tālrunis: + 371 67951250, Fakss: + 371 67951150, e – pasts: dome@saulkraستي.lv**IZPILDĪTĀJS:**

SIA „FIBERGLASS”,

Reģ. Nr.: LV-40003019809, Jomas iela 1, Carnikava, Rīgas raj. LV-2163
Tālr. 29214588, e – pasts: edvins@fiberglass.lv**LĪGUMS:**

Nr.5.2/Li 174

SAULKRASTU PILOTTERITORIJAS EKOSISTĒMU KVALITĀTES SAGLABĀŠANAS UN UZLABOŠANAS KONCEPTUĀLAIS IETVARIS

PROJEKTS:

„Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas
prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde
Saulkrastu pilotteritorijā” projekta „LIFE Ecosystem Services”
(LIFE13 ENV/LV/00839) ietvaros

I SĒJUMS

SAULKRASTU PILOTTERITORIJAS
ARHITEKTONISKI-TELPISKĀS
ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

SADARBĪBĀ AR:

SIA “REALPINA”

Reģ. Nr.: LV40103793787, Cēsu 3-9, Rīga, LV-1012

Projekta vadītāja - ainavu arhitekts: Evita Alle

Ainavu arhitekts: Helēna Gūtmane

Saulkrastu Pilotteritorijas konceptuālais ietvars izstrādāts ar Eiropas Savienības LIFE+ programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu projekta LIFE13 ENV/LV/000839 „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā” (LIFE Ekosistēmu pakalpojumi/ LIFE Ecosystem Services) ietvaros.

Dabas aizsardzības
pārvaldeSaulkrastu novada
pašvaldība

PROJEKTA **SASTĀVS**

- I SĒJUMS** SAULKRASTU PILOTTERITORIJAS ARHITEKTONISKI-TELPISKĀS
ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA
- II SĒJUMS** JŪRAS KRASTA PROCESU (EROZIJAS UN AKUMULĀCIJAS)
NOVĒRTĒJUMS.
KONCEPTUĀLĀS REKOMENDĀCIJAS EROZIJAS RISKĀ MAZINĀŠANAI
UN APSAIMNIEKOŠANAI
- III SĒJUMS** IETEIKUMI UN PRIEKŠLIKUMI BIOLOĢISKO VĒRTĪBU SAGLABĀŠANAI

I SĒJUMA SATURS

	Lpp. Nr.
Titullapa	1
Projekta sastāvs	2
I SĒJUMA saturs	3
Terminu skaidrojums	4
Lietotie apzīmējumi	5
Vispārīgi dati	6
1. Saulkrastu Pilotteritorijas esošās situācijas analīze	10
2. Pilotteritorijas attīstības rekomendācijas pilsētībūvnieciskā kontekstā	32
2.1. Pilotteritorijas tematiskais un funkcionālais zonējums	32
2.2. Pilotteritorijas ainaviskās, labiekārtojuma un funkcionālās rekomendācijas ekosistēmu saglabāšanas un uzlabošanas veicināšanai	34
3. Rekomendācijas sabiedriskā kārtā veicamajām aktivitātēm	42
4. Prototipa un Pilotteritorijas attīstības prioritātes ekosistēmu kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai	43
Izmantotā literatūra	45
Pielikumi	46
1. <i>pielikums</i> . Pilotteritorijas sadalījums daļās esošās situācijas analīzei, M1:15000	
2. <i>pielikums</i> . Pilotteritorijas esošās situācijas analīze, M1:5000	
3. <i>pielikums</i> . Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās rekomendācijas, M1:5000	
4. <i>pielikums</i> . Biotopu kartējuma precizējamās vietas Pilotteritorijā, M1:15000	
5. <i>pielikums</i> . Precizēts biotopu kartējums Prototipa - Dabas dizaina parka teritorijā, M1:1000	
6. <i>pielikums</i> . Krāsu kods informatīvo norāžu dizainā	

TERMINU SKAIDROJUMS

Ainava – teritorija tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Ainava ir gan fiziogēogrāfisks komplekss, gan vēsturiski pārmantotu tradīciju, paražu un estētisko īpašību kopums, kultūras mantojums, kam piemīt noteikta struktūra un funkcijas.

Antropogēnā slodze – tieša vai netieša cilvēku un viņu saimnieciskās darbības iedarbība uz dabu kopumā vai uz tās atsevišķiem komponentiem un elementiem (ainavām, dabas resursiem u. tml.). Pārmērīga antropogēnā slodze var novest pie teritorijas dabisko īpašību zaudēšanas.

Apbūve – noteiktā teritorijā izvietota būve vai būvju kopums.

Bioloģiskā daudzveidība – dzīvo organismu formu dažādība visās vidēs, tai skaitā sauszemes, jūras un citās ūdens ekosistēmās un ekoloģiskajos kompleksos, kuru sastāvdaļas tās ir. Tā ietver daudzveidību sugas ietvaros, starp sugām un starp ekosistēmām.

Biotops – dabiskas vai daļēji dabiskas izcelsmes sauszemes vai ūdens teritorijas, ko raksturo noteiktas ģeogrāfiskas, abiotiskas un biotiskas pazīmes.

Ekosistēma – noteiktas organismu sabiedrības un nedzīvās dabas faktori, kas atrodas savstarpējā mijiedarbībā.

Embrionālās kāpas – kāpas, kas pārstāv pirmējo kāpu attīstības stadiju, veidojoties viļņotai vai reljefainai smilts virsmai pludmales augšējā daļā vai priekškāpu vaļņa piekāvē.

Jūras krasta erozija – grunts (smilšu, grants, māla uc.) noskalošanās no krasta nogāzes augšējās daļas (sauzemes) un pamatkrasta krasta nogāzes zemākā daļā vai baseina dziļūdens daļā.

Labiekārtojums – gājēju un veloceliņš, bērnu rotaļu laukums, aprīkojums aktīvās atpūtas un sporta nodarbībām, ielu un parku mēbeles, soliņi, atkritumu tvertnes, apgaismes ķermeņi, funkcionāli un dekoratīvi vides dizaina elementi.

Life + projekts – Eiropas Komisijas LIFE + Vides politikas un pārvaldības programmas līdzfinansēts projekts "*Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā*" (Assessment of ecosystems and their services for nature biodiversity conservation and management (*LIFE Ecosystem Services*)), Granta vienošanās Nr. LIFE13 ENV/LV/000839.

Mežainas piejūras kāpas – ilgstoši dabiski vai pusdabiski meži uz piejūras kāpām ar labi attīstītu kokaudzes struktūru un raksturojošo, ar mežu saistīto sugu kopu. Biotopa pionierstadija ir gan bērzu *Betula spp.*, gan jaukti meži ar lapu kokiem, gan pioniermeži ar balto vītoli *Salix alba* mitrās starpkāpu ieplakās, kas attīstās par pārmitru jauktu mežu vai dumbrāju. Baltijas jūras piekrastē arī parastās priedes *Pinus sylvestris* un alkšņu *Alnus spp.* pioniermeži. Augu sugu sastāvs ir izteikti variabls atkarībā no katras vietas lokālajām īpatnībām un stāvokļa. Šajā biotopā iekļauj arī pusdabiskus mežus ar tipisku zemsedzi, kas attīstījušies no stādītiem mežiem.

Pilotteritorija – projekta ieviešanas teritorija Saulkrastu pilsētā starp Rīgas jūras līci un vietējās nozīmes ceļu (Rīgas iela), Inčupi un Pēterupi.

Pludmale – jūras, ezera vai upes krasta teritorija starp ūdens līmeni un vietu, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija.

Priekškāpas – priekškāpas ir mainīgas kāpas, kur notiek aktīva smilšu pārpūšana un kas veido jūras krasta līnijai paralēlu vienu vai vairākus kāpu vaļņus.

Prototips – dabas dizaina parks – Saulkrastu LIFE+ Projekta Pilotteritorijas daļa ar iekļautiem vides dizaina elementiem. Šajā Projektā ar jēdzienu *parks* tiek saprasta teritorija, kas ietver noteiktas dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, atvērts apmeklētāju atpūtai, izglītošanai un audzināšanai ar izglītojošiem labiekārtojuma elementiem.

LIETOTIE SAĪNĀJUMI

D – Dienvidi

Eirovelo 13 – Starptautisks velomaršruts “Dzelzs priekšgars”

Prototips – DDP – Prototips – dabas dizaina parks

PT – Pilotteritorija

Z – Ziemeļi

VISPĀRĪGI DATI

Projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” (Līgums: Nr.5.2/Li 174) darba uzdevumi:

- Izstrādāt Pilotteritorijas konceptuālo ietvaru ekosistēmu kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai, lai sasniegtu LIFE+ projekta sagaidāmos rezultātus, izveidojot LIFE+ projekta Prototipu;
- Izstrādāt arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepciju Prototipam – Dabas dizaina parkam;
- Izstrādāt Prototipa – Dabas dizaina parka tehniskos risinājumus saskaņā ar izstrādāto Prototipa koncepciju un LIFE+ projekta prasībām;
- Vides dizaina objektu, informācijas norāžu un stendu prototipu izveide.

Šī darba ietvaros izstrādāts “Saulkrastu Pilotteritorijas ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas un uzlabošanas konceptuālais ietvars”, kas ir projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” pirmā daļa un sastāv no trīs sējumiem:

- I SĒJUMS - Saulkrastu Pilotteritorijas arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepcija
- II SĒJUMS - Jūras krasta procesu (erozijas un akumulācijas) novērtējums.
Konceptuālās rekomendācijas erozijas riska mazināšanai un apsaimniekošanai.
- III SĒJUMS - Ieteikumi un priekšlikumi bioloģisko vērtību saglabāšanai.

Saulkrastu Pilotteritorijas konceptuālais ietvars var tikt papildināts uz izpildītāja rēķina, rodoties jauniem apsvērumiem un precizējumiem tālākajā projekta „Ekosistēmas apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā” izstrādes gaitā.

Pilotteritorijas vispārējs raksturojums

LIFE + projekta Saulkrastu Pilotteritorija atrodas Saulkrastu pilsētā starp Baltijas jūras Rīgas jūras līci un vietējās nozīmes ceļu (Rīgas iela), Inčupi un Pēterupi, kā arī tā robežojas un arī nelielā platībā ietilpst dabas parkā „Piejūra” (skat. 1.att.).

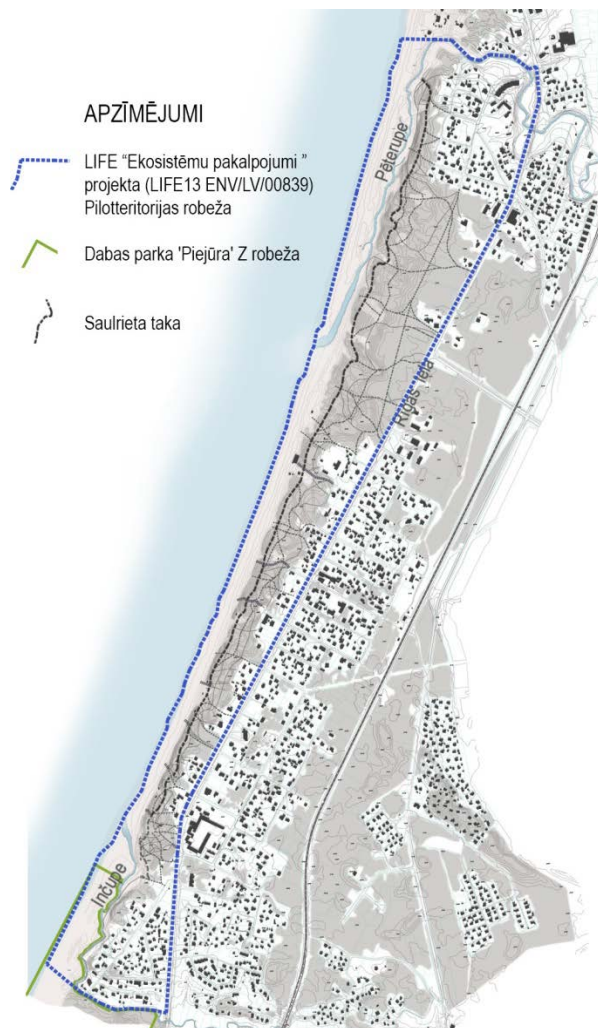
Pilotteritorijā atrodas jūras erozijas stāvkrasts – dabas piemineklis Baltā kāpa. Vēsturiski Baltā kāpa kļuvusi par simbolisku Saulkrastu atpazīšanas zīmi. No 18 m augstās kāpas paveras ainaviski vērtīgs skats uz jūru. Balto kāpu daudzi izvēlas kā laulību ceremonijas vietu. Balto kāpu ietekmē jūras un Inčupes veidotā sānu erozija, noskalojot Baltās kāpas pamatni un nereti aiznesot jūrā arī laipas un pludmales labiekārtojumus. Baltās kāpas bojājumus rada arī pārmērīga antropogēnā slodze – lielā apmeklētāju skaita nekontrolēta un neregulēta plūsma. Lai sabalansētu Baltās kāpas dabas vērtību saglabāšanu un apmeklētāju vēlmes, Saulkrastu novada pašvaldība rūpējas par apkārtnes infrastruktūras izbūvi – izveidotas koka laipas un skatu laukumi. Tomēr infrastruktūra regulāri nolietojas un, lai saglabātu Balto kāpu, nepieciešami uzlabojumi arī turpmāk.

PT lielāko daļu aizņem aizsargājami biotopi un Austrumu daļā gar Rīgas ielu, aptuveni 30 % no teritorijas veido apbūvētas teritorijas vai ruderālas vietas, kas ietver mazstāvu dzīvojamās apbūves un publiskās apbūves teritorijas. Šajā zonā dabiski saglabājušies biotopi nav sastopami. PT vidēji 10% teritorijas aizņem smilšainas pludmales. Gan uz Z, gan D ar Inčupi un Pēterupi atdalītā teritorijā turpinās līdzīga piekrastes ainava ar smilšainām, pludmalēm, kāpām un mežainajām kāpām. Pēc Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu klasifikatora Pilotteritorijā atrodamas (Elksne, 2015) (skat. III SĒJUMA pielikumus):

- 2180 Mežainas piejūras kāpas;
- 2110 Embrionālās kāpas;
- 2120 Priekškāpas.

Bioloģiski augstvērtīgās dzīvotnes apskatāmajā teritorijā apdraud gan dabas spēki, gan pārmērīga vai nepareiza cilvēku radīta ietekme. Pilotteritorijas bioloģiskās daudzveidības novērtēšanu skatīt Sindras Elksnes izstrādātajā "Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumā Nr. SE120-2015/12", kas tika veikts LIFE+ projekta „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā ("LIFE Ecosystem Services", LIFE13ENV/LV/000839) ietvaros Saulkrastu Pilotteritorijas izpētes nolūkos. Ieteikumus un priekšlikumus bioloģisko vērtību saglabāšanai skatīt šī projekta III SĒJUMĀ.

Teritorijas fiziski ģeogrāfiskās īpatnības nosaka teritorijas novietojums Baltijas jūras Rīgas jūras līča piekrastē – Piejūras zemienē, Rīgas līdzenuma fiziski ģeogrāfiskajā apvidū (Saulkrastu novada teritorijas plānojums 2012.-2024. gadam). Pilotteritorijas ģeoloģiski-ģeomorfoloģisko raksturojumu un rekomendācijas antropogēnās izcelsmes erozijas risku mazināšanai skatīt šī projekta II SĒJUMĀ.

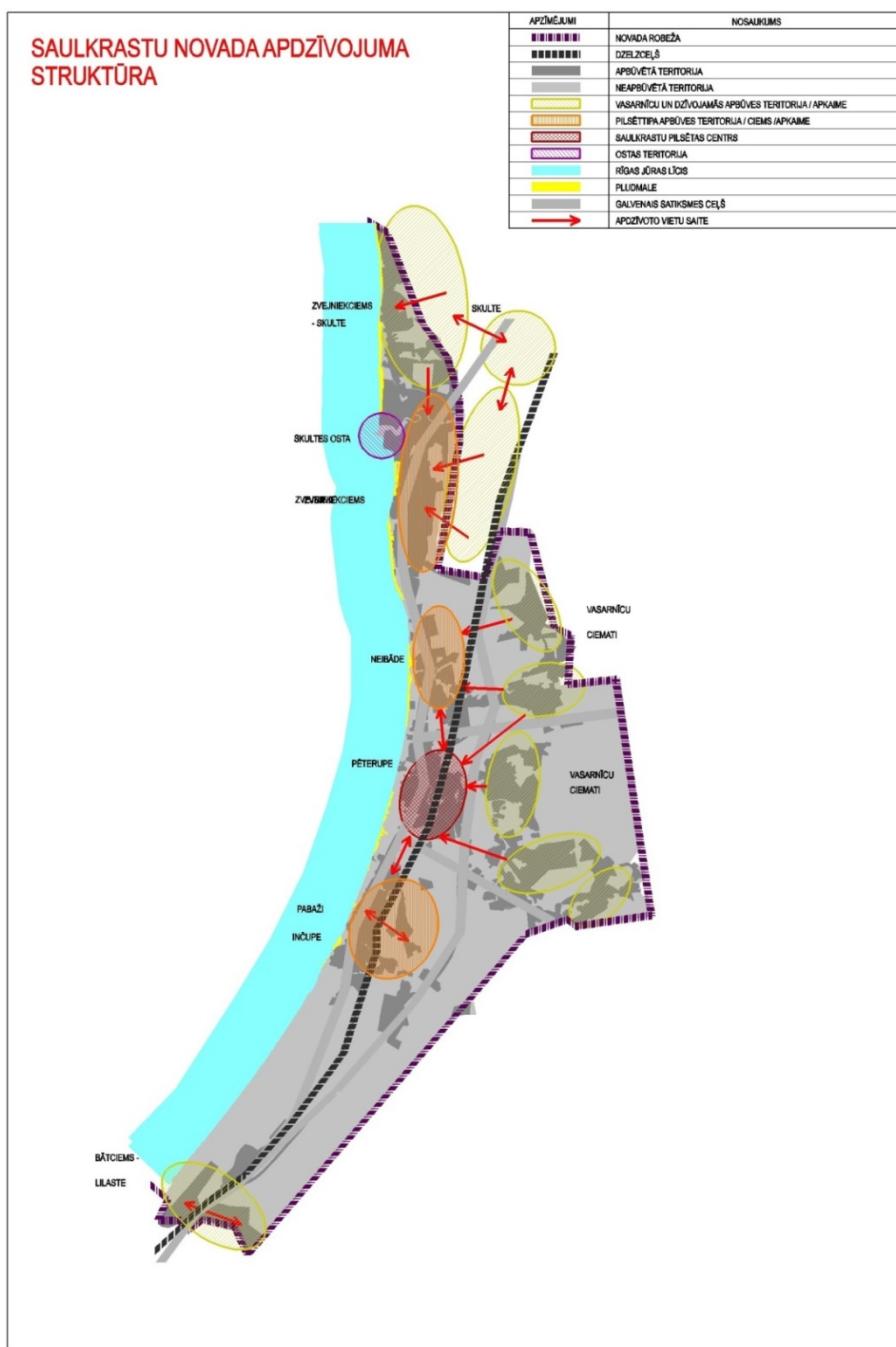
1.att. Saulkrastu Pilotteritorijas atrašanās vieta

Pilotteritorija teritorijas plānojuma kontekstā

Saulkrastu pilsētas teritorija ir veidojusies, pakāpeniski saplūstot četru bijušo zvejnieku un vasarnīcu ciemu teritorijām (Pabaži, Pēterupe, Neibāde un Zvejniekiems), un katra no tām saistīta ar kādu no četrām Saulkrastu teritorijā esošajām upēm - Īčupe, Pēterupe, Kļīšupe un Aģe (skat. 2.att.). Ciemus vēsturiski atdalīja atsevišķi mežu masīvi, un šāda apbūves un mežu masīvu mija ir viena no Saulkrastu pilsētas raksturīgākajām iezīmēm, kas saglabājama arī turpmākajā novada attīstībā. Saulkrasti ir attīstījušies kā vasarnīcu – izteikti sezonāla rakstura pilsēta, turklāt līdzšinējā pilsētas attīstībā ir pietrūcis zonējuma un plānojuma konsekventas respektēšanas, līdz ar to radušās pamīšus struktūras, kuras redzamas teritorijā arī pašlaik – nelielas sabiedriskās izmantošanas, arī

ražošanas objektu un publiskās apbūves teritorijas iekļaujas plašās savrupmāju apbūves teritorijās (Saulkrastu novada teritorijas plānojums 2012.-2024. gadam).

Pēc Saulkrastu novada teritorijas plānojuma „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana 2012.-2024. gadam” plāna PT lielāko daļu aizņem zaļumvietas, ietverot aizsargājamus biotopus (skat. 3.att.). Jēdziens “zaļumvieta” pēc “Saulkrastu novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam” ir “dabiskās zaļumu teritorijas, kas ietver ar mežu klātās platības, meža infrastruktūras objektus upes ielejas nogāzē un gravās, kā arī stādījumi ar īpašu kultūrvēsturisku nozīmi un specifiskām funkcijām, kā arī ar lielu ekoloģisko, estētisko un rekreācijas nozīmi, kas kalpo arī reprezentācijai, ietver parkus un citus īpašas nozīmes zaļumus, zaļumus apbūves teritorijās, neapbūvējamo zaļumu teritorijas, kurās atrodas arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un/vai īpaši aizsargājamie biotopi”. Viena no galvenajām izmantošanām publiskajā ārtelpā ir labiekārtota publiskā ārtelpa - mežaparku ierīkošana un kopšana; publisku laukumu izbūve un labiekārtošana; gājēju kustības infrastruktūras ierīkošana; apstādījumu ierīkošana; pludmales labiekārtojuma ierīkošana.

2.att. Saulkrastu novada apdzīvojuma struktūra, sagatavoja SIA „Metrum”, 2011. No: Saulkrastu novada teritorijas plānojums 2012.-2024. Gadam

3.att. Izkopējums no Saulkrastu novada teritorijas plānojuma grafiskās daļas plāna „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana 2012.-2024.gadam” Avots: SIA „Metrum”, 2012

1. SAULKRASTU PILOTTERITORIJAS ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

Pilotteritorijas esošās situācijas analīzes veikšanai tika izmantotas sekojošas metodes:

- tekstuālās informācijas analīze (Saulkrastu novada teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam; Vides pārskats, Saulkrastu novada teritorijas plānojumam; Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums Nr. SE120-2015/12);
- kartogrāfisku materiālu analīze, veicot to savietojumu (Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas karte no Saulkrastu novada teritorijas plānojuma grafiskās daļas; Saulkrastu pilsētas topogrāfiskais plāns; Rīgas iela 9A kadastra nr.80130030974 topogrāfiskais plāns; kadastru karte; aerofoto; biotopu kartējums);
- Pilotteritorijas priekšizpētes materiālu analīze un izvērtējums –
 - o Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) Lauku inženieru fakultātes, Arhitektūras un būvniecības katedras, studiju programmas "Ainavu arhitektūra un plānošana" 3. kursa studentu darbs par esošās situācijas izpēti un analīzi Saulkrastu Pilotteritorijā no Inčupes līdz Pēterupei. Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes, Arhitektūras specialitātes 3.kursa studentu darbs par Prototipa – DDP izveides priekšlikumu izstrādi Saulkrastos. LLU un RTU studentu darbs tika veikts sadarbībā ar Saulkrastu novada pašvaldību;
 - o Pašvaldības speciālistu apsekojumi dabā un materiālu analīze (fotofiksācijas, kas veiktas 2015.gada septembrī, novembrī un 2016.gada janvārī, februārī);
- apsekojumi dabā ar mērķi noteikt PT funkcionalitātes un telpiskuma elementu stāvokli un vizuālo novērtējumu (fotofiksācijas veiktas 2016.gada janvārī, martā un maijā);
- sarunas ar vietējiem iedzīvotājiem un PT apmeklētājiem, kas veiktas teritorijas apsekojumu laikā;
- tikšanās ar ekspertiem (ģeoloģijas, vides ekspertu un jūras piekrastes biotopu ekspertu).

Teritorijas mēroga uzskatāmībai par pamatu ņemts LLU studentu Pilotteritorijas sadalījums sešās daļās, daļējuma kartoshēmu skatīt 1.pielikumā:

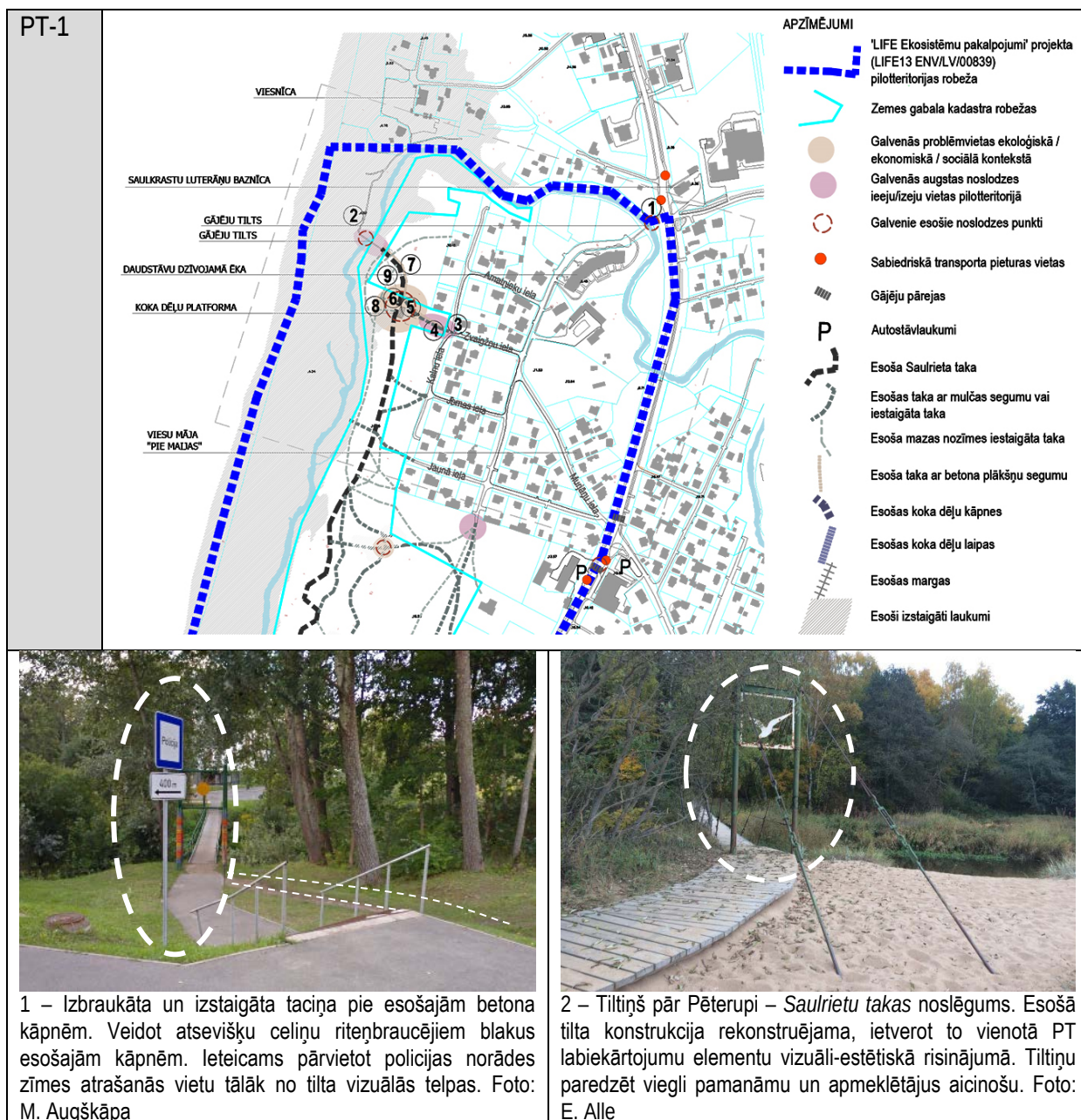
- PT-1 – no Pilotteritorijas Z daļas (Pēterupes) līdz Jaunajai ielai;
- PT-2 – no Jaunās ielas līdz P6 ceļa un Rīgas ielas krustojumam;
- PT-3 – no P6 un Rīgas ielas krustojuma līdz Jūras ielai;
- PT-4 – no Jūras ielas līdz Tīklu ielai;
- PT-5 – no Tīklu ielas līdz Bērzu ielai;
- PT-6 – no Bērzu ielas līdz Pilotteritorijas D daļai (Inčupei).

Teritorija analizēta galvenokārt antropogēnās noslodzes kontekstā, kas saistīts ar galvenajiem gājēju kustības virzieniem un izbradājumiem un to ietekmi uz pilsētas un dabas ainavu. Katrā daļā izvērtēti galvenie funkcionalitātes un telpiskuma elementi:

- augstas noslodzes ieeju/izeju vietas Pilotteritorijā – šī projekta ietvaros tiek saprastas galvenās gājēju pieejas un automašīnu piebraukšanas vietas PT;
- gājēju kustība – ar to saprotot galvenos esošos celiņus, takas un laukumus;
- izmantotie iesegumi un nobradājumu vietas – ietverot galveno iesegumu veidus celiņiem, takām un laukumiem (koka dēļu laipas, mulčas u.c. iesegums, kā arī iestaigātas takas un laukumi);
- funkcionālie elementi un arhitektūras mazās formas – ietverot sabiedriskā transporta pieturu, gājēju pāreju pār Rīgas ielu uz PT pieslēgumi, PT esošie soliņi, margas, bērnu rotaļu laukumi/elementi, piknika vietas u.c. elementi;
- esošie noslodzes punkti – ar to saprotot vietas mežainajā piejūras kāpā, kuras ir intensīvi noslogotas antropogēnās ietekmes rezultātā (izstaigāti laukumi, apmeklētāju plūsmu krustpunkti);

- problēmvieta ekoloģiskā, ekonomiskā un sociālā kontekstā – šī projekta ietvaros ekoloģiskais konteksts saprasts ar kāpu apmeklētāju plūsmas radītu ietekmi uz biotopa kvalitāti (izbradājumi, izstaigājumi). Ekonomiskā kontekstā – potenciāls veidoties jaunai uzņēmējdarbībai, kā arī tuvumā atrodas jau esošai uzņēmējdarbībai. Sociālā kontekstā – dažādo sociālo grupu interešu vietas.

Turpinājumā detalizētāk analizēta katra no daļām.

3 – Izstaigāta taciņa ieejas vietā Zvaigžņu un Kalnu ielas krustojumā, kas ved uz *Saulrieta taku*. Takas turpinājumā nekvalitatīvs betona plākšņu iesegums. Foto: E. Alle

4 – Esošs betona plākšņu iesegums – aizstājams ar koka laipu. Īstermiņā saglabājams, ilgtermiņā demontējams. Takas malas norobežojamas, lai neveidojas nostaigātas malas. Foto: E. Alle

5 – Esoša koka dēļu platforma celiņa malā - ar vizuāliem defektiem - atjaunojama, veidojot sabiedriskās nozīmes atpūtas vietu. Platforma pārvietojama D virzienā, kur atklājas ainaviski vērtīgs skats uz jūru. Atkritumu urna atjaunojama. Ieteicams izretināt lapu koku sēkļaudžus galvenā skata trajektorijas atvēršanai uz jūru. Foto: E. Alle

6 – *Saulrieta takas* savienošanās vieta ar betona plākšņu seguma taku pretim Zvaigžņu ielai. Izvietot informatīvo stendu un norādi uz *Saulrieta taku*. Izveidot koka dēļu segumu *Saulrieta takai* posmā, kur taka saslēdzas ar betona plākšņu segumu, lai nodrošinātu zemsedzes nenobradāšanu un esošo priežu sakņu aizsardzību. Foto: M. Augškāpa

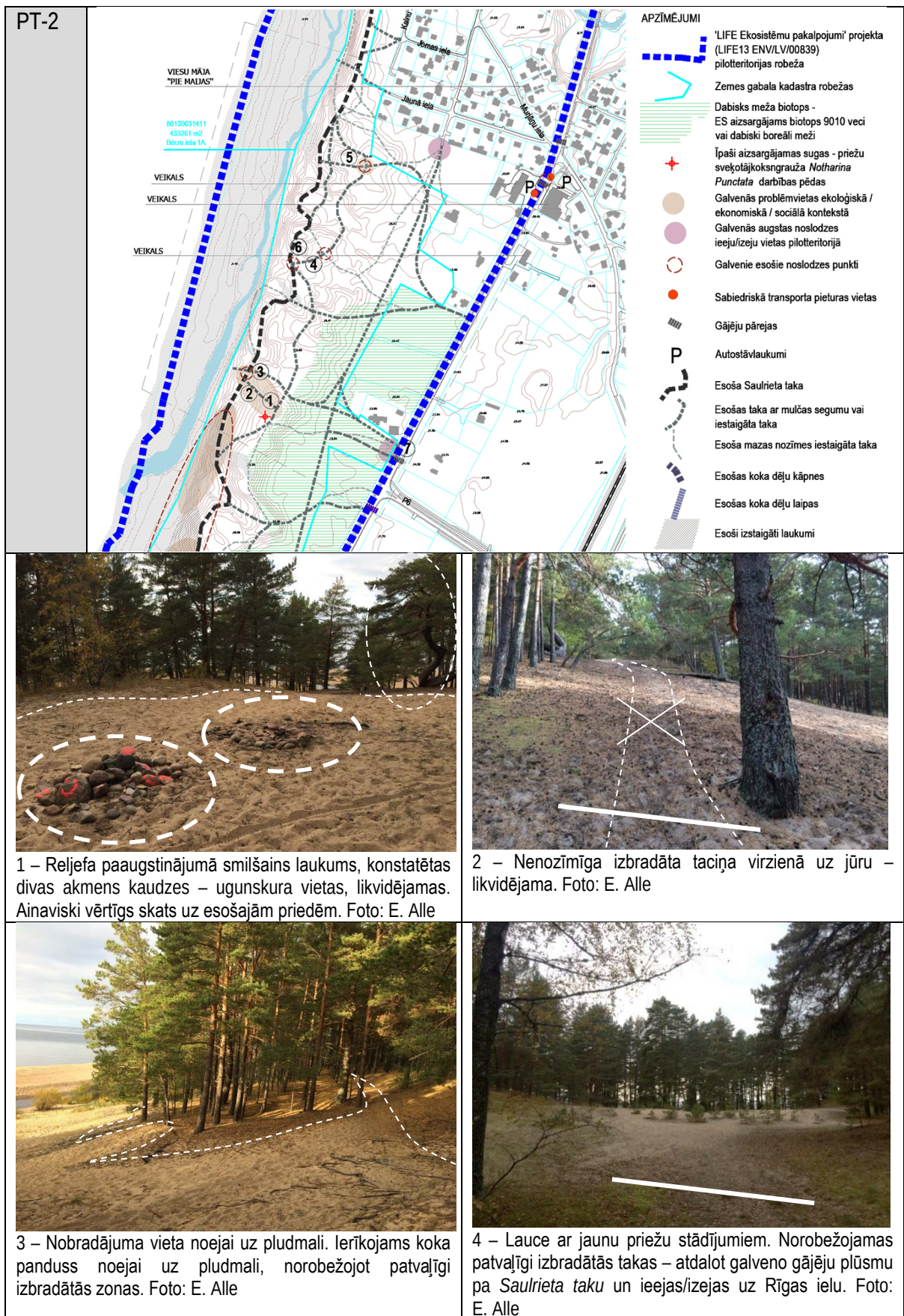
7 – Betona plākšņu pakāpieni – aizvietojami ar koka laipu. Takas malās veidojas izstaigājums. Īstermiņā saglabājams, ilgtermiņā demontējams. Blakus esošo koku sakņu un zemsedzes aizsardzībai paredzēt norobežojumus. Foto: E. Alle

8 – Laukums nogāzē pretim atpūtas vietas (koka dēļu platformai), kas tiek izmantots kā spēļu vieta. Potenciāli ierīkojams apkārtējā vidē integrēts, neliels bērnu spēļu laukums, paredzot esošo priežu sakņu aizsardzību. Takas norobežojamas uz bērnu spēļu vietu. Foto: M. Augškāpa

9 – Izstaigātas takas. Ieteicams ierobežot cilvēku plūsmu, veidojot īpaši teritorijai radītus norobežojumus. Foto: E. Alle

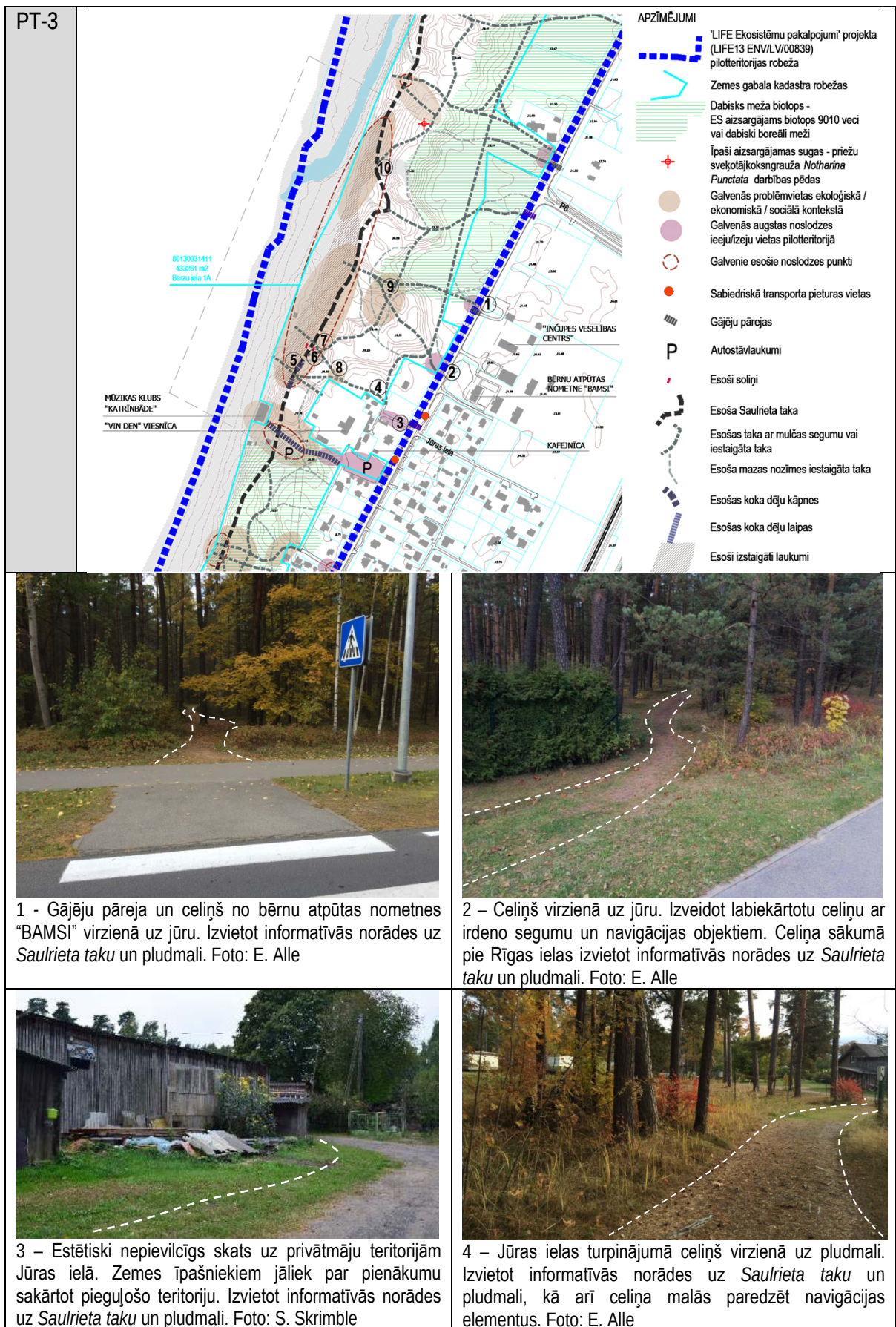
5 – Esoša piknika vieta reljefa ieplakā. Konstatētas ugunsuru vietas. Piknika vieta ar ainaviski vērtīgu skatu uz jūru – labiekārtojama un pārvietojama tuvāk takai, lai nodrošinātu mazāku antropogēno noslodzi uz mežainajām piejūras kāpām. Veidot piknika vietu kompaktāku. Ieteicams attīrīt galveno skatu līniju uz jūru no sējeņiem Pēterupes tuvumā. Foto: E. Alle (pa kreisi), M. Augškāpa (pa labi)

6 – Iestaigāta taka uz *Saulrieta taku* – takas malas norobežojamas. Foto: M. Augškāpa

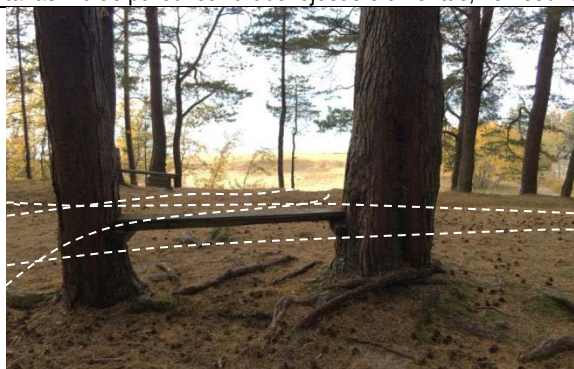

7 - Gājēju pāreja pāri Rīgas ielai krustojumā ar P6. Izvietot informatīvās norādes uz *Saulrieta taku* un pludmali. Foto: M. Augškāpa

5 – Esošas koka kāpnes – atjaunojamas, paredzot margas vai norobežojošus elementus abās kāpņu pusēs. *Saulrieta takas* malās paredzēt norobežojošus elementus, zemesdzes nomīdījuma mazināšanai. Foto: E. Alle

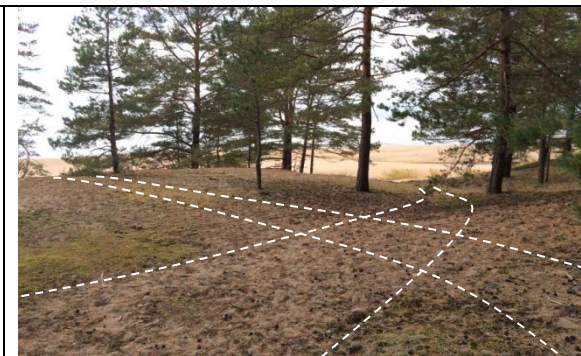

6 – Esoši soliņi – likvidējami un jauni soliņi uzstādāmi taciņas malā ar skatu uz jūru. Ierīkot koka kāpnes galvenajai noejai uz pludmali un dēļu laipas, tā ierobežojot cilvēku stihisku pārvietošanos kāpas augšējā daļā. Foto: E. Alle

7 – Noeja uz pludmali un zvejnieka māju. Izvietojama informatīva norāde uz pludmali un *Saulrieta taku*. Foto: E. Alle

8 – Takas posms no Jūras ielas virzienā uz pludmali / zvejnieka māju. Ierobežot stihiski veidojušos apmeklētāju plūsmu, veidojot norobežojumus, navigācijas elementus, informatīvus standus un norādes. Foto: E. Alle (pa kreisi), M. Augškāpa (pa labi)

9 – Stihiski veidojušās takas un izstaigāti laukumi. Ierīkot koka kāpnes galvenajai noejai uz pludmali un dēļu laipas un norobežojošus elementus. Foto: E. Alle

10 – Stihiski veidojušies izstaigājumi gar mežainās piejūras kāpas malu un pludmali. Ierīkot koka kāpnes galvenajai noejai uz pludmali un dēļu laipas un norobežojošus elementus, tā ierobežojot cilvēku stihisku pārvietošanos kāpas augšējā daļā. Foto: E. Alle

5 – Rīgas un Stacijas ielu krustojums ar skatu uz kāpu. Uztādāmi informatīvie stendi, norādes, velostatīvi un labiekārtojams Stacijas ielas posms no Rīgas ielas līdz kāpai. Foto: A.Vainekīts

7 – Izstaigāts laukums reljefa augstākajā vietā, blakus koka laipai. Foto: E. Alle

6 – Koka laipas ar pakāpieniem sākums pie Stacijas ielas gala. Izbrādātas un izbraukātas takas blakus koka laipai – norobežojamas ar margu fragmentiem vai navigācijas objektiem. Takas pa kreisi no koka laipas malās uzstādāmi navigācijas objekti, plūsmas virzīšanai. Esošo atkritumu konteineru vieta labiekārtojama, veidojot estētiski pievilcīgāku skatu. Foto: E. Alle

8 – Koka laipa un soliņi ar ainaviski vērtīgu skatu. Noeja uz pludmali labiekārtojama, veidojot koka dēļu platformu ar margām uz kura izvietojami soliņi un atkritumu urnas. Foto: E. Alle

9 – Rīgas un Lašu ielas krustojums. Uztādāmas informatīvās norādes. Foto: A.Vainekīts

10 – Lašu iela ar skatu no kāpas uz Rīgas ielu – ceļš labiekārtojams. Foto: A.Vainekīts

11 – Taciņu sadalīšanās Lašu ielas galā. Iebraukāts ceļš pa kreisi uz Katrīnbādi. Foto: E. Alle

12 – Izstaigātas taciņas uz pludmali – ierīkojama viena kopīga koka laipas noēja uz pludmali. Foto: E. Alle

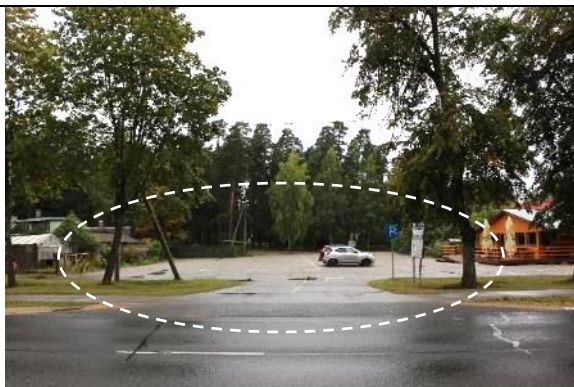
13 – Izbraukāts ceļš uz pludmali – izmantots kā "laivu ceļš". Foto: E. Alle

14 – Izstaigātas taciņas reljefa augstākajā vietā. Foto: E. Alle

15 – *Saulrieta taka* – nepieciešamas informatīvās norādes un navigācijas objekti. Foto: E. Alle

16 – Iebraucamais ceļš uz vasaras kafejnīcu un stāvlaukumu. Foto: A.Vainekīts

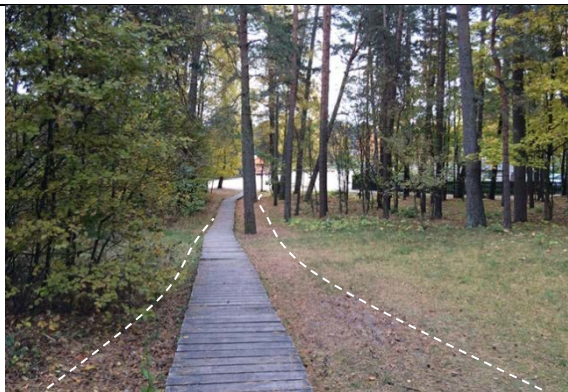

17 – Vasaras kafejnīca. Foto: A.Vainekīts

18 – Stāvlaukums un zemnieku tirdziņa vieta. Laukuma segums atjaunojams un ieejas mežglā uzstādāmi informatīvie stendi, norādes, velostatīvi. Foto: A.Vainekīts

19 – Taka no stāvlaukuma uz Katrīnbādi (koka laipa 2016.gada pavasarī demontēta). Ierīkojama jauna koka laipa. Foto: E. Alle

20 – Iebraukātais ceļš uz Katrīnbādi likvidējams, izveidojot jaunu piebraucamo ceļu no blakus esošā stāvlaukuma pie Rīgas ielas un vasaras kafejnīcas. Foto: E. Alle

21 – Izbraukāts laukums pie Katrīnbādes – likvidējams, izveidojot jaunu labiekārtotu piebraucamo ceļu no blakus esošā stāvlaukuma. Foto: E. Alle

22 – Skats no izbraukātā laukuma uz Katrīnbādi un jūru. Foto: E. Alle

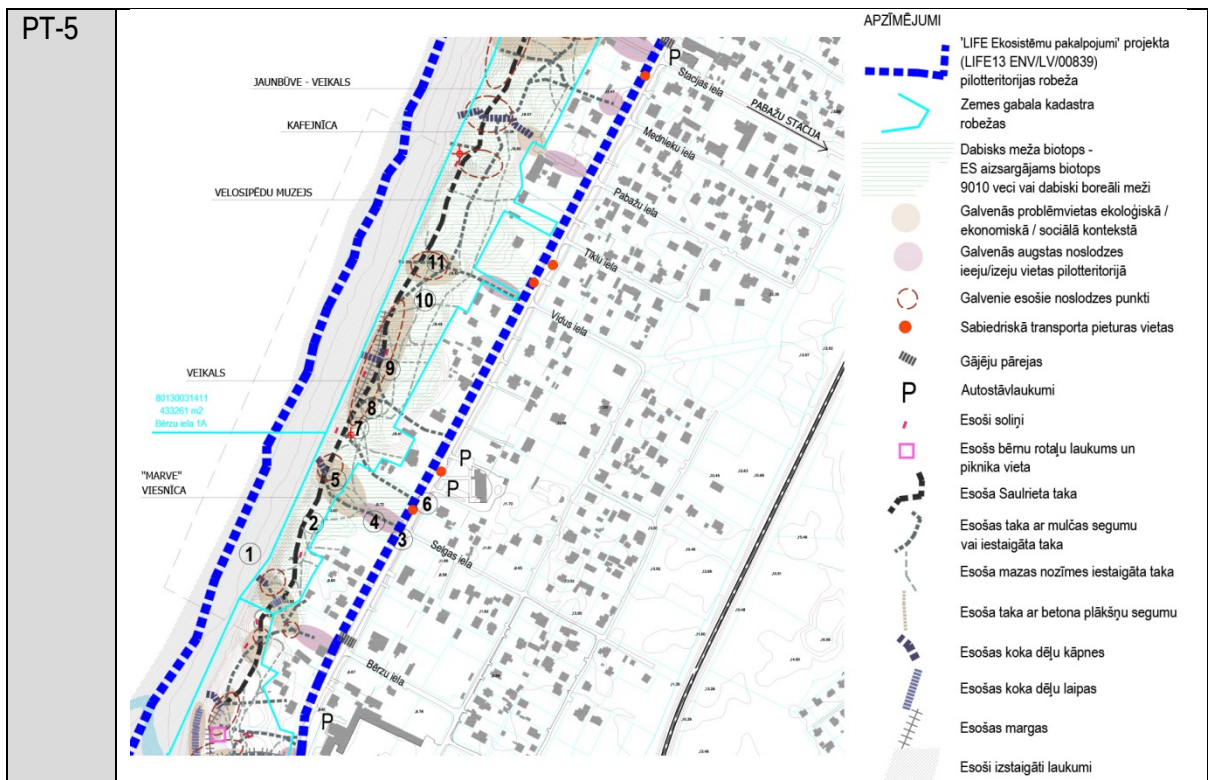
22 – Katrīnbādes un Zvejnieka mājas iekšpagalms ar izbraukātu laukumu. Iekšpagalms labiekārtojams, ierīkojot ūdenscaurlaidīgu segumu un organizētu noeju uz pludmali. Pie Katrīnbādes esošais koka dēļu klājs atjaunojams. Foto: E. Alle

23 – Skats no pludmales uz Katrīnbādi. Noeja uz pludmali labiekārtojama, atjaunojot esošo koka laipu. Katrīnbādes ēkas fasādes atjaunojamas. Foto: E. Alle

24 – Saulrieta takas turpinājums no laukuma pie Katrīnbādes. Pārvietojams esošais elektrības stabs un kaste. Ierīkojama labiekārtota koka laipa pa Saulrieta takas iezīmēšanai. Uzstādāmi informatīvie stendi un norādes. Foto: E. Alle

1 – Kāpās novietotas laivas. Foto: E. Alle

2 – Priežu mizu mulčas iesegums, kas atvērījies uz takas malām, palielina takas platumu. Foto: E. Alle

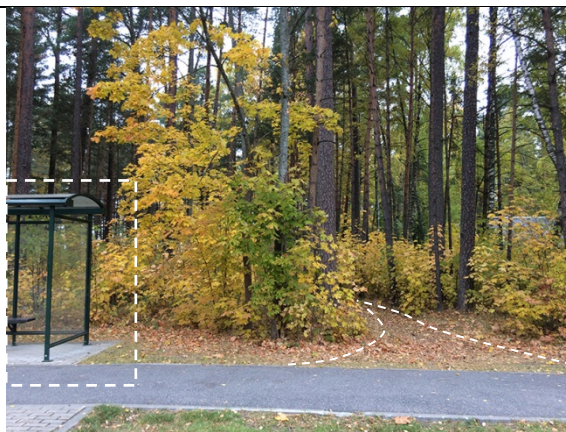
3 – Taciņa uz *Saulrieta taku* no Rīgas un Sēļas ielas krustojuma. Foto: E. Alle

4 – Taka ar betona plākšņu iesegumu – aizvietojama ar koka laipu. Izstaigātas takas uz labiekārtoto noju uz pludmali. Foto: E. Alle

5 – Koka pakāpienu nojēja uz pludmali. Taka ar betona plātņu iesegumu – aizvietojami ar koka laipu un margām abās pusēs. Esoša informatīva norāde un atkritumu urna – aizvietojami ar vienotiem labiekārtojumu elementu dizaina risinājumiem. (skat. p.2.2.2.). Foto: E. Alle

6 – Taka pie sabiedriskā transporta pieturas – taka likvidējama un kustība organizējama pa blakus esošo taku. Foto: E. Alle

7 – *Saulrieta taka* – izveidojama koka laipa un margas abās pusēs, cilvēku plūsmas organizēšanai. Foto: E. Alle

8 – Koka margas gar takas – jāseko līdzi to stāvoklim un attiecīgi atjaunojamas. Soliņš aiz margas demontējams un jauns novietojams takas malā ar ainavisku skatu uz jūru. Foto: E. Alle

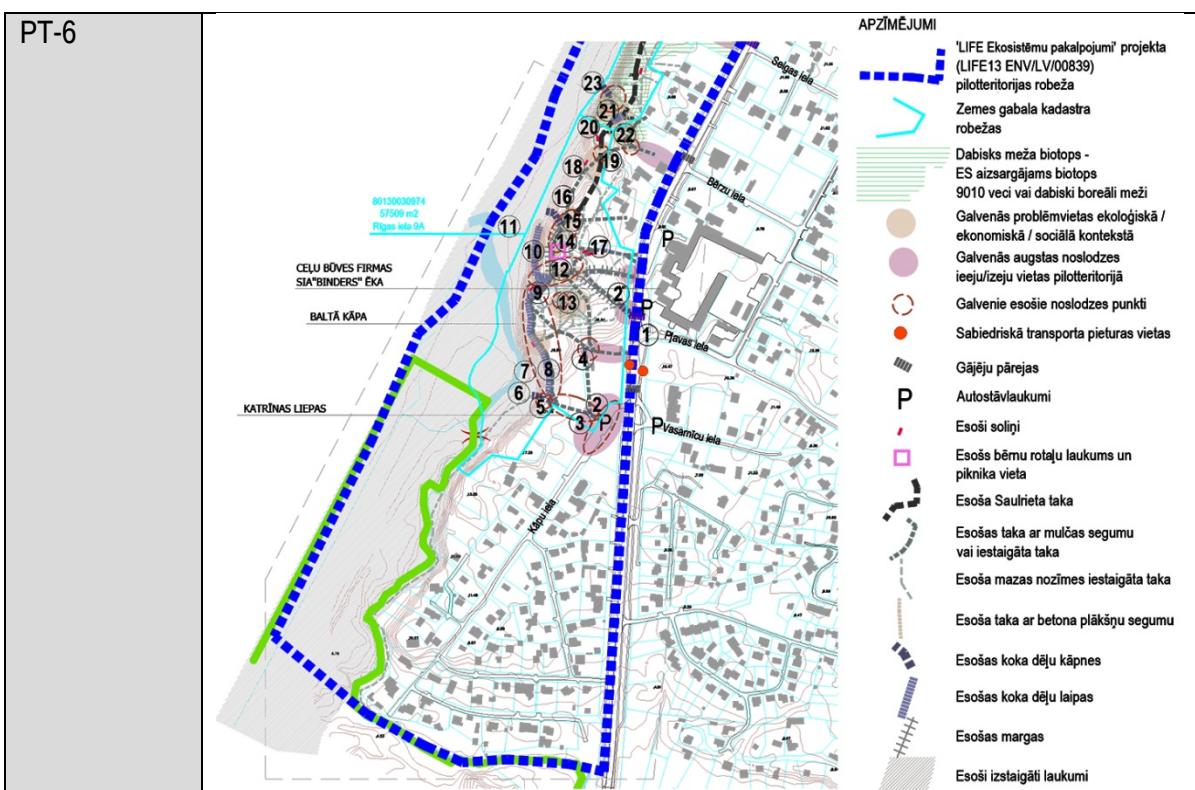
9 – Koka platforma un kāpnes noejai uz pludmali – atjaunojamas un ierīkojama lielāka platforma kāpņu augšdaļā. Izmīdīts laukums pie platformas – *Saulrieta taka* veidojama no koka laipas ar norobežojošām margām. Foto: E. Alle

10 – Komposts mežainas piejūras kāpās – likvidējams.
Foto: E. Alle

11 – Iestaigātas takas noiešanai uz pludmali.
Foto: E. Alle

1 – Labiekārtotas koka kāpnes uz Balto kāpu pretim Pļavas ielai – funkcionējošas. Īstermiņā saglabājams, ilgtermiņā demontējams un ieeja/izeja pārceļama uz blakus esošo ceļu ietves līmenī. Izveidojama gājēju pāreja. Foto: E. Alle

2 – Galvenā ieejas vieta no autostāvvietas. Esošs informācijas stends, soliņi – atjaunojami. Apgaismojuma stabs (kreisajā celiņa pusē) pie esošās stāvvietas – demontējams. Foto: E. Alle

3 – Soliņi un atkritumu urnas – demontējami un aizstājami ar jauniem – vienotiem labiekārtojumu elementu dizaina risinājumiem. Velosipēdu statīvi funkcionāli, bet pārvietojami uz citu vietu Baltās kāpas teritorijā (skat. p.2.2.2.). Foto: L.M.Turka

4 – Bijusī tualetes ēka – rekonstruējama. Iestaigāta taka no autobusa pieturas. Foto: E. Alle

5 – Spontāni izveidojusies taka, kas ļauj vērot Inčupi gar krastu un īsākai nokļūšanai uz laipu – norobežojama. Foto: E. Alle

6 – Koka laipa ar daļēji sagruvušām kāpnēm uz pludmali – saglabājama un atjaunojama. Pīti žodziņi abās pusēs kāpnēm – saglabājami un veidojami divos līmeņos. Foto: E. Alle

7 – Baltā kāpa. Turpmāk atturēties no papildus sauso zaru izvietošanas uz Baltās kāpas nogāzes. Foto: E. Alle

8 – Koka laipa ar pakāpieniem ar margām un lapene, kura bieži tiek izmantota laulību ceremonijām un citiem pasākumiem. Kalnu priedītes sastādītas laipas malās. Noslogota vieta Baltajā kāpā. Foto: E. Alle

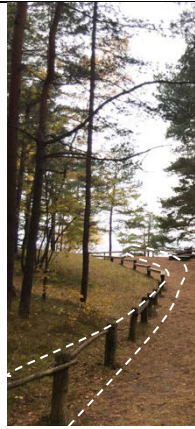
9 – Koka platforma un soliņš ar plašu skatu uz jūru. Izstaigātas takas blakus laipai. Foto: E. Alle

10 – Koka laipa/pandus uz pludmali. Īstermiņā saglabājams. Katru gadu novērot erozijas ietekmi uz pandusa konstrukciju atbilstību drošības normām. Foto: E. Alle

11 – Koka laipa/pandus un margas skatā no jūras – vizuāli dominējošas. Pārgērbšanās kabīne – fiziski nolietota, atjaunojama vai nomaināma. Foto: E. Alle

12 – Piknika vieta un margas gar kāpas malu. Margas virzienā uz Rīgas ielu fiziski novecojušas – jāseko līdzī to stāvoklim un attiecīgi atjaunojamas (foto pa kreisi). Foto: E. Alle

13 – Izstaigāta ieplaka, meklējot taisnāko ceļu uz pludmali – likvidējamas. Foto: E. Alle

14 – Bērnu rotaļu iekārta un piknika soli un galds. Laukums klāts ar priežu mizu mulču. Aiz margām novietotas gulbju instalācijas, pie kā cilvēki fotografējas un tamdēļ izveidojies nobradājums. Instalācijas demontējamas. Foto: E. Alle

15 – Noeja uz pludmali, labiekārtoti pakāpieni ar soliņu. *Saulrieta takas* sākums. No *Saulrieta takas* iziet vairākas maznozīmīgas takas. Nepieciešams uzstādīt informācijas stendu, norādes, kā arī navigācijas objektus. Izveidojama koka laipa pa *Saulrieta taku* uz Z gar mežainās piejūras kāpas malu. Foto: E. Alle

16 – Atklātas koku saknes, izstaigājot taciņu pie *Saulrieta takas* – paredzama koka laipa. Foto: E. Alle

17 – Esoši soliņi – daļēji sapuvuši, demontējami, jaunus paredzot taciņu malās. Norobežojams esošs viens ceļš virzienā uz bērnu rotaļu laukumu. Izvietojamas informācijas norādes un navigācijas objekti. Foto: E. Alle

18 – Esošs klūgu pinuma žodziņš cilvēku plūsmas regulēšanai – regulāri atjaunojams. Foto: E. Alle

19 – Plaši izstaigāta *Saulrieta taka* ar stihiski veidotām maznozīmīgām takām – paredzama koka laipa ar margām abās pusēs. Esošs soliņš ar labu skatu uz jūru – saglabājams. Foto: E. Alle

20 – Vecu lapu un zaru kaudzes – likvidējamas. Foto: E. Alle

21 – Koka tiltiņš pāri gravai – atjaunojams. Nepieciešamas informācijas norādes. Foto: E. Alle

22 – Iebraukts ceļš uz privātmājām no Bērzu ielas, laivu ceļš. Nepieciešami ceļa malas ierobežojumi, informācijas stends un norādes. Foto: E. Alle

23 – Noeja uz pludmali. Erodēta zemsedze un atklātas koka saknes. Labiekārtojama noeja uz pludmali, piemērojot to laivu novešanai pludmalē. Foto: E. Alle

Veicot detaļu Pilotteritorijas katras daļas analīzi, identificēti galvenie funkcionalitātes un telpiskuma elementi, kas grafiski attēloti 1. pielikuma kartoshēmā.

Ārējā mobilitāte

Pilotteritorijas A robežas malā atrodas Rīgas iela, no kurienes pa šķērsielām (Bērzu iela, Pabažu iela, Stacijas iela, Laša iela, Jūras iela) starp privātmāju apbūvi, kā arī pa Kalnu iespējams piebraukt ar transportu līdz mežainajām piejūras kāpām. Līdz pludmalei ar transportu iespējams piekļūt tikai pa Lašu ielu, kas ved līdz Katrīnbādei.

Gar Rīgas ielu atrodas 9 labiekārtoti automašīnu stāvlaukumi, no kurām viens ir maksas stāvlaukums pie Baltās kāpas, divi atrodas pretim ceļu būves firmas SIA "Binders" ēku kompleksam, divi pie viesnīcas "Marve", viena pie kafejnīcas un trīs pie veikaliem.

Augstas noslodzes ieeju/izeju vietas Pilotteritorijā

Konstatētas vairākas labiekārtotas ieejas/izejas PT no Rīgas ielas, t.sk., vietas, kuru nepieciešams atjaunot labiekārtojumu. Šajās vietās nepieciešama vizuāli-estētiski vienotas informatīvās telpas izveidošana, ietverot informatīvos stendus, norādes un apmeklētāju kustību organizējošus navigācijas objektus. Informatīvās norādes veidojamas labi redzamas no attāluma, gan ejot, gan braucot pa Rīgas ielu.

Gājēju kustība (esošie celiņi, takas un laukumi)

No Baltās kāpas līdz Pēterupei ved meža taka – *Saulrieta taka* – apmēram 3,5 km garumā. Nereti taka sadalās vairākos virzienos un apmeklētājam nav saprotama, kura ir *Saulrieta taka*. Tāpat zūd orientācija un trūkst informācija par atrašanās vietu un galvenajiem virzieniem taciņu krustojumos. Paralēli *Saulrieta takai* lielākajā daļā Pilotteritorijas atrodas izstaigāta taka, kas vairāk virzās pa reljefa augstākajiem punktiem. Maznozīmīgi iestaigātas takas galvenokārt veidojas no blakus esošajām privātmājām. Izveidots plašs labiekārtots piknika un bērnu rotaļu laukums Baltajā kāpā – atjaunojams.

Izmantotie iesegumi un nobradājumu vietas

Pilotteritorijā dominē izstaigātas takas gan visā teritorijas garumā pāri mežainajai piejūras kāpai, gan ieejas/izejas vietās uz Rīgas ielu gar privātmājām. Plašas izbradājumu vietas ir pie galvenajām noejām uz jūru, t.i., pretim Mednieku ielai, Lašu ielai un starp Katrīnbādi un P6 ceļu. Koka dēļu laipas ierīkotas Baltās kāpas zonā gar mežainās piejūras kāpas malu, takās pret Pabažu, Stacijas ielām un pie Katrīnbādes, kas ir funkcionālas, bet nepieciešama to atjaunošana. Koka dēļu kāpnes atrodas pie septiņām noejām uz pludmali. Divu taku fragmentos (takai pretim Selgas ielai un pie gājēju tiltiņa

pāri Pēterupei) konstatēts betona plākšņu iesegums – demontējams un aizstājams ar koka laipu. Vairākās takās redzams mulčas iesegums (piem., uz *Saulrieta* takas pretim Selgas ielai), kas atvirzījies uz takas malām un tamdēļ palielinājis takas platumu. Konstatēts plašs erodēts, izbraukāts laukums ceļā uz Katrīnbādi.

Funkcionālie elementi un arhitektūras mazās formas

Visā Pilotteritorijas garumā gar Rīgas ielu konstatētas 14 sabiedriskā transporta pieturas un 7 gājēju pārejas. PT atrodas 12 soliņi. Soliņi, kas ir sapuvuši un novecojuši – atjaunojami vai aizstājami ar jauniem. 2 esošie soliņi uz koka laipām Baltajā kāpā ir labā stāvoklī. Esošie soliņi, kas neatrodas taku malā, pārvietojami īpaši paredzētās vietās taku malās vai laukumos pie noejām uz pludmali, neveidojot izbradājumu iespējas. Norobežojošās margas Baltās kāpas teritorijā gar taciņām, kas iziet uz Rīgas ielu un zonā pretim starp Selgas un Vidus ielām, kā arī pie gar piknika vietas – regulāri atjaunojamas, sekojot līdzi to stāvoklim. Konstatēts viens labiekārtots bērnu rotaļu laukums Baltās kāpas zonā labā stāvoklī, šajā laukumā atjaunojams segums. Izbradāts laukums pretim koka platformai pie Zvaigžņu ielas tiek izmantots kā spēļu vieta. Potenciāli ierīkojams apkārtējā vidē integrēts, neliels bērnu spēļu laukums, paredzot esošo priežu sakņu aizsardzību. Pie Baltās kāpas galvenās ieejas atrodas esošs informatīvais stends un atsevišķās ieejās/izejās Pilotteritorijā gar Rīgas ielu konstatētas informatīvas norādes, kas neveido pilnvērtīgu informatīvo telpu.

Esošie noslodzes punkti

Lielākā daļa noslodzes punktu veidojas vietās, kur koncentrējas lielas cilvēku plūsmas – galvenokārt no sabiedriskā transporta pieturām, automašīnu stāvlaukumiem, mazstāvu dzīvojamās apbūves un dārzu māju un vasarnīcu apbūves teritorijām (skat. 3.att.) virzienā uz pludmali un mežainajām piejūras kāpām. Lielākās noslodzes vietas ir Baltās kāpas un Katrīnbādes teritorijā, pretim Selgas, Vidus, Pabažu, Stacijas, Lašu un Zvaigžņu ielām, kā arī uz Z no Katrīnbādes.

Problēmvietas

Pilotteritorijā konstatētas galvenās problēmvietas ekoloģiskā, ekonomiskā un sociālā kontekstā. Ekoloģiskā kontekstā identificētas vairākas stihiski izstaigātas takas, izbradājumi gar takām ar cieto iesegumu, stihiski plaši izbradāti laukumi pie galvenajām noejām uz jūru. Vairākās vietās (Baltās kāpas teritorijā, teritorijā pretim Stacijas ielai un Jūras ielai) vērojams, ka apmeklētāji nokārto savas dabiskās vajadzības mežainajā piejūras kāpās. Vairākās vietās mežainās piejūras kāpu nogāzēs (galvenokārt teritorijā no Baltās kāpas un Z) novērojama gan sadzīves atkritumu, gan komposta atkritumu veidošana (zari, lapas) un vietām sastopamas apstādījumu augu sugas. Mākslīga komposta veidošanās rodas cilvēkiem, saimniekojot tuvumā esošajās privātmājās. Iespējams, ka cilvēki uzskata, ka šādi dara labu kāpām un nerada ilgstošu ietekmi uz biotopu.

Ekonomiskā kontekstā PT jau darbojas aktīvi uzņēmēji un veic individuālo uzņēmējdarbību (mūzikas klubs, kafejnīcas, viesu nami). Aktīvie uzņēmēji ir ieinteresēti veidot jaunus piesaistes punktus – skatu torni, kafejnīcu, rekreācijas iespējas. Līdz ar to nepieciešama Saulkrastu pašvaldības, aktīvo uzņēmēju un blakus esošo kaimiņu interešu salāgošana, kas veicinātu sociālekonomisko attīstību.

Sociālā kontekstā PT saduras dažādu sociālo grupu intereses un vajadzības, piemēram, patstāvīgie Saulkrastu iedzīvotāji, pilsētas viesi, sezonālie viesi un vasarnieki. Līdz ar to nepieciešams salāgot dažādo sociālo grupu intereses, piemēram, mierīgas atpūtas un pastaigu vietas, aktīvās atpūtas iespējām, ērtas tranzīta zonas no Rīgas ielas puses uz pludmali. Problemātika veidojas arī kaimiņiem savstarpēji nesarunājoties.

Dabas, sociālo un ekonomisko vajadzību līdzsvarošanai, identificētas trīs **prioritāri attīstāmas** teritorijas ar augstu antropogēno noslodzi un augstu attīstības potenciālu:

- 1) teritorija pie Baltās kāpas – labiekārtota teritorija ar lielu antropogēno slodzi un daudzfunkcionalitāti (pastaigu, dabas skatu vērošanas, atpūtas, laulību, tranzīta, piknika, bērnu spēļu, dabas un kultūrvēsturisko objektu vērošanas vieta), kā arī jūras un Inčupes izraisītas krasta kāpas un zemsedzes erozijas draudiem. Nepieciešams sekot līdzi labiekārtojuma stāvoklim (laipas, takas, soliņi un atkritumu urnas, informācijas stands un norādes) un attiecīgi pēc nepieciešamības atjaunojamas vai nomaināmas. Katru gadu novērojama erozijas ietekme uz koka laipu, platformu un pandusa konstrukcijām, kas atrodas Baltās kāpas augšdaļā un attiecīgi veicamas atbilstības pārbaudes drošības normām;
- 2) mūzikas kluba “Katrīnbāde” teritorija – tā kā šajā teritorijā vērojama aktīva kluba un pludmales apmeklētāju kustība, tad starp Katrīnbādi un stāvlaukumu pie Rīgas ielas izveidojusies vizuāli-estētiski degradēta teritorija ar izbraukātu laukumu, erodētu kāpas zemsedzi un izbraukātu ceļu no Lašu ielas līdz Katrīnbādei. Katrīnbādes teritorijā trūkst labiekārtojums – piemēroti taku segumi, cilvēku plūsmu virzoši objekti, mazās arhitektūras formas un apgaismojums. Trūkst pilnvērtīgas informatīvās telpas – informatīvie stendi un labi uztveramas, saprotamas informatīvās norādes uz *Saulrieta taku* un citiem nozīmīgākajiem objektiem. Stāvlaukums pie Rīgas ielas ir atjaunojams un izveidojams jauns piebraucamais ceļš no esošā stāvlaukuma līdz Katrīnbādei;
- 3) teritorija pie gājēju tiltiņa, kas ved pāri Pēterupei – Pilotteritorijas Z zona, starp gājēju tiltiņu un Kalnu ielu, ir vizuāli-estētiski degradēta. No Zvaigžņu ielas līdz Pēterupei ved novecojis betona plākšņu ieseguma celiņš, kas aizvietojams ar koka laipu un kāpnēm, netraumējot esošo koku saknes. Taciņa pieslēdzama *Saulrieta takai*, kas veidojama no koka seguma. Pie taciņas atrodas esoša koka dēļu platforma ar vizuāliem defektiem, kas ir atjaunojama, veidojot atpūtas vietu. Platforma pārvietojama D virzienā, kur atklājas ainavisks skats uz jūru. Pretim platformai reljefa nogāzē atrodas izbradāts laukums, kas tiek izmantots kā spēļu vieta – potenciāli attīstāms apkārtējā vidē integrēts, neliels bērnu spēļu laukums, paredzot esošo priežu sakņu aizsardzību. *Saulrieta takas* noslēgumā atrodas tiltiņš pāri Pēterupei. Tilta konstrukcija rekonstruējama, ietverot to vienotā PT labiekārtojumu elementu vizuāli-estētiskā risinājumā. Trūkst mazās arhitektūras formas, apgaismojums un pilnvērtīgas informatīvās telpas – informatīvie stendi un labi uztveramas, saprotamas informatīvās norādes uz *Saulrieta taku* un citiem nozīmīgākajiem objektiem. Nepieciešams attīstīt atbilstošu labiekārtojumu, apmeklētāju plūsmas virzīšanai un organizētai funkcionālajai telpai.

Teritorijas pie Katrīnbādes un Pēterupes raksturojamas ar augstu ainavisko un ekoloģisko vērtību, taču antropogēnās slodzes dēļ ir degradētas. Uzskaitītajām teritorijām piemīt sociālo un ekonomisko aktivitāšu koncentrēšanas potenciāls un attīstība. Attīstības potenciālu nosaka aktīvo uzņēmēju vēlme veidot jaunu uzņēmējdarbību, sasniedzamība un esošā infrastruktūra, t.sk., automašīnu stāvlaukumu un sabiedriskā transporta pieejamība, kultūrvēsturisko objektu un Eiropas Savienībā aizsargājamo biotopu sastopamība, sabiedrībai interesantu vietu, pludmales, viesnīcu un viesu māju atrašanās PT un tās tuvumā. Pie Baltās kāpas esošā automašīnu stāvlaukuma ir potenciāla vieta kafejnīcas attīstībai un pie Katrīnbādes – potenciāla vieta jaunu rekreācijas un dabas vērošanai piemērotu objektu izveidošanai, kas ir labiekārtojama. Nepieciešama vienotas un jaunas identitātes piešķiršana Pilotteritorijai, t.sk., Prototipa – DDP teritorijai, kas atspoguļojas labiekārtojuma elementu dizainā.

Teritoriju attīstība veicinās kultūrvēsturisko, piekrastes dabas, t.sk., ekosistēmu saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī rekreācijas resursu sociālo un ekonomisko lietderīgu izmantošanu un pakalpojumu attīstību, vienlaikus paaugstinot vietējo iedzīvotāju labklājību un pilsētas viesu piesaisti.

Projekta „LIFE EcosystemServices” ietvaros paredzēts realizēt prototipu, kura izveides realizācijas virsmērķis ir riska novēršana dabas vērtību un ekosistēmu saglabāšanai¹ (Atklāta konkursa nolikums). Par primāro attīstāmo teritoriju LIFE+ projekta ietvaros izvēlēta Baltās kāpas teritorija, kur paredzēts izveidot prototipu – Dabas dizaina parku. Prototipa robežas skatīt 3.pielikuma kartoshēmā.

¹ Prototipa realizācija tiek panākta ar šādu apakšmērķu sasniegšanu:

- a) novērsts ekosistēmu un biotopu tālākas degradācijas risks, tādējādi saglabājot un, iespējams, uzlabojot teritorijas dabas kapitāla vērtību;
- b) panākts, ka teritorija kļūst apmeklētājiem pievilcīgāka, tādējādi saglabājot un, iespējams, uzlabojot teritorijas rekreācijas un vizuāli-estētisko vietas vērtību;
- c) ar vides izglītojošo pasākumu (elementu) palīdzību, veicināta apmeklētāju un vietējo iedzīvotāju vides apziņas veidošanās, stiprinot vietējās mērķgrupas (iedzīvotāju, uzņēmēju, arī pašvaldības emocionālo saikni ar savu teritoriju un veicinot apmeklētājus izturēties atbildīgi un saudzīgi pret dabu.

2. PILOTTERITORIJAS ATTĪSTĪBAS REKOMENDĀCIJAS UN SECINĀJUMI PILSĒTBŪVnieciskā kontekstā

2.1. Pilotteritorijas tematiskais un funkcionālais sadalījums telpās

Pilotteritorijas kopējais garums no Pēterupes līdz Inčupei ir 3,7km. Teritorija sadalīta sešās tematiskajās un funkcionālajās telpās, skat. Tabulu Nr.1. Sadalījums atbilst pludmalei un mežainajai piejūras kāpai pieguļošās teritorijas pilsētvides objektiem, esošā un plānotā zemes lietojuma un sabiedrības interešu nodrošināšanu.

Tabula Nr.1

Nr. p.k.	Telpa	Telpas nosaukums	Telpas novietne*	Krāsas kods**
1	T1	ĢIMENES ATPŪTAS TELPA	Pilotteritorijas Z daļa (Pēterupe) – Jaunā iela	dzeltens
2	T2	MEŽA TELPA	Jaunā iela – Sīkā iela	zaļš
3	T3	AKTĪVĀS ATPŪTAS, PASĀKUMU TELPA	Sīkā iela – Lašu iela (ietverot mūzikas kluba "Katrīnbāde" teritoriju)	zils
4	T4	PASTAIGU TELPA	Lašu iela – Tīklu iela	violets
5	T5	DABAS ATPŪTNIEKU TELPA	Tīklu iela – Bērzu iela	oranžs
6	T6	MĪLESTĪBAS TELPA	Bērzu iela – Pilotteritorijas D daļa (Baltās kāpas teritorija, Inčupes ietekas daļa)	balts

Apzīmējumi:

* Telpas atrašanās vietas robežas ir norādītas vadoties pēc tuvāk esošā pilsētvides objekta (ielas, sabiedriskās apbūves ēkas, kultūrvēsturiski objekti, dabas objekti u.c.).

** Krāsu koda atšifrējumu skat. 4.att.

Pilotteritorijas sadalījums telpās ietver ekoloģiskus, vizuāli-estētiskus, organizatoriskus un informatīvus risinājumus, lai radītu:

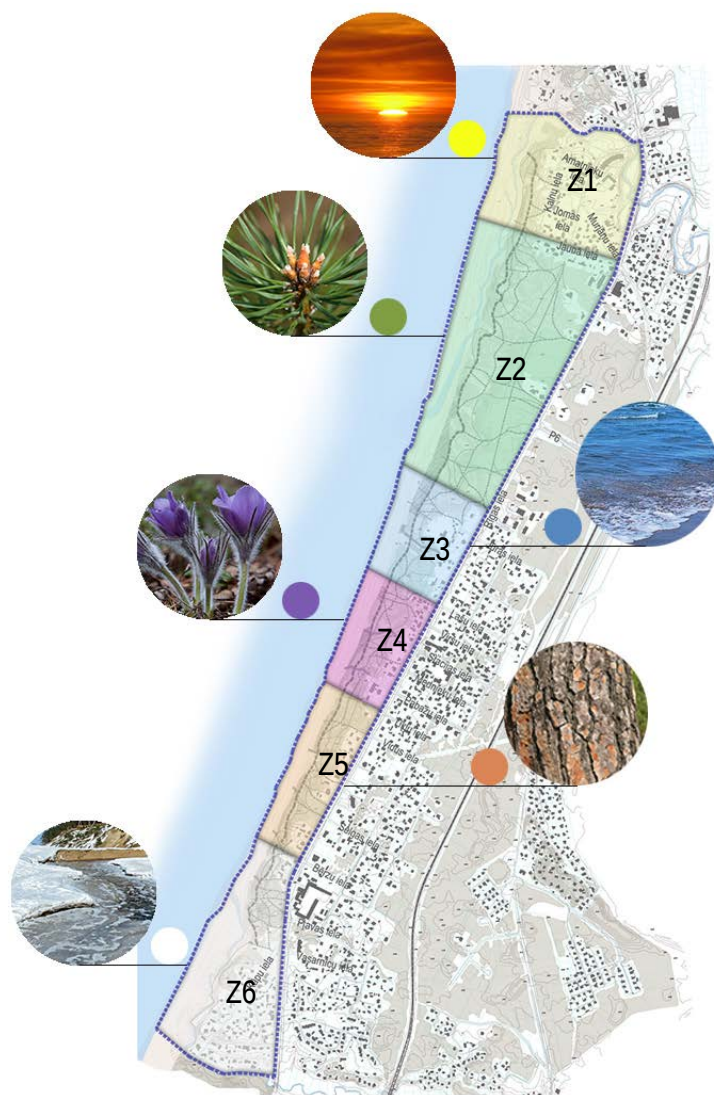
- jutīgajai piekrastes videi draudzīgu un atbilstošu vidi;
- kāpu un pludmales apmeklētājiem organizētu, labiekārtotu, pieejamu, izglītojošu un drošu vidi, kurā viegli orientēties;
- uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi;
- pašvaldībai efektīvi pārvaldāmu vidi.

Telpu atrašanās vieta saistīta ar pilsētvides telpisko kompozīciju un esošajiem objektiem – ielām, sabiedriskās apbūves ēkām, kultūrvēsturiskiem objektiem, dabas objektiem, dzelzceļa staciju, automašīnu stāvlaukumiem, sabiedriskā transporta pieturām u.c. objektiem.

Visas telpas izmantojamas gan vasaras, gan ziemas sezonā, aktivitātes pielāgojot katrai sezonai. Visas telpas vieno:

- esošā un labiekārtojamā pastaigu taka pa mežainajām piejūras kāpām no Baltās kāpas līdz Pēterupes tiltiņam – *Saulrieta taka*;
- pludmale, kas izmantojama peldēm, sauļošanās iespējām, pastaigām un citām aktivitātēm atbilstoši sezonai un laika apstākļiem;

- krāsu kods – katrai telpai piešķirta sava krāsa (skat. 4.att.), kas izmantojama attiecīgās telpas labiekārtojuma elementos, piem., informatīvajās norādēs, margās, navigācijas elementos u.c. Telpu iezīmēšana ar atšķirīgām krāsām darbosies vietas identificēšanai un orientierim uz pilsētvidi. Krāsas izvēlētas, vadoties pēc piejūras kāpu ainavā sastopamiem elementiem un raksturīgiem krāsu toniņiem;

4. att. Pilotteritorijas tematiskajās un funkcionālajās telpas

- vienoti labiekārtojuma elementi – koka laipas, soliņi, atkritumu urnas, informācijas stendi, informācijas norādes, navigācijas objekti u.c. elementi;
- labiekārtojuma elementu pamatforma – mežainas piejūras kāpu zonā dominē taisnas līnijas, kas kontrastē ar dabas plastiskajām līnijām, bet tajā pašā laikā iekļaujas un respektē esošo reljefu, kokus un biotopus. Taisnas līnijas ietvertas arī vides dizaina objektu formveidē. Iedvesmas avoti:

- labiekārtojuma elementiem izvēlēta viena pamatkrāsa – bēša, kas akcentēta ar tematisko zonu krāsām. Iedvesmas avoti:

- labiekārtojuma elementu pamatmateriāli un dekoratīvie akcenti. Pamatmateriāls izvēlēts koks, kas ir dabai draudzīgs un klasisks. Akcentiem izvēlēts metāls, akmens, stikls un kompozītmateriāls, kas ir ilgmūžīgs, izturīgs. Iedvesmas avoti:

2.2. Pilotteritorijas ainaviskās, labiekārtojuma un funkcionālās rekomendācijas ekosistēmu saglabāšanas un uzlabošanas veicināšanai

Pilotteritorijas sasniedzamības, pieejamības un atpazīstamības risinājumi, labiekārtojuma risinājumi un ainavas principiālie risinājumi grafiski attēloti 3.pielikuma kartoshēmā.

2.2.1. Pilotteritorijas sasniedzamības, pieejamības un atpazīstamības risinājumi

Ārējās un iekšējās mobilitātes principi

Gājēju kustības principi

Gājējiem nodrošināma piekļuve kāpām un pludmalei pretim galvenajām šķērsielām. Tāpat *Saulrieta taka* savieno PT visā tās garumā no Baltās kāpas līdz Pēterupei, vijoties paralēli krastam pa mežainajām piejūras kāpām. Visas galvenās pastaigu takas kāpu zonā un ieejas/izejas vietas PT paredzamas labiekārtojamas, izmantojot dabīgus materiālus – koku un koksnes atlieku maisījumu (mulča, šķelda, skujas). Pēc noslodzes apjoma plānojamie taku un laukumu iesegumi:

- Noslogotākās takas, lielā apmeklētāju skata dēļ, no galvenajām ieejas/izejas vietām uz Rīgas ielu, pa *Saulrieta taku* un galvenās noejas uz pludmali ierīkojamas ar koka laipām, pandusiem, pakāpieniem un platformām 1.2-1,8m platumā, lai nodrošinātu ērtu, drošu pārvietošanos. Takas veidojamas, respektējot un pielāgojoties esošajam reliefam, kokiem un zemsedzei. Visām koka laipām abās pusēs paredzamas margas. Augstākas margas (0.9-1.0m augstas) – pie stāvējamām noejām, kāpnēm un platformām. Zemākas margas (0.4-0.6m augstas) – gar pārējās laipas malām. Koka laipām atstāti margu pārrāvumu vietās, kur laipa savienojas ar dabas takām. Taku dizains paredzams ar videi pielāgotiem un saskanīgiem risinājumiem. Galveno taku fragmenti veidojami arī no koksnes atlieku maisījuma (mulča, šķelda, skujas). Cilvēku kustības virzīšanai izmantojami navigācijas

objekti taku malās. Taku galvenajos krustpunktos izvietojamas informācijas norādes un stendi par nozīmīgākajiem aizsargājamiem dabas objektiem.;

- Sekundāras nozīmes takas un takas no sekundārajām ieejas/izejas vietām uz Rīgas ielu, kā arī pastaigu/ dabas takas Meža telpā (T2) un Pastaigu telpā (T4) plānojamas no koksnes atlieku maisījumu (mulča, šķelda, skujuas) ieseguma. Taku malās uzstādāmi navigācijas objekti, kas virza cilvēku plūsmu vēlamā virzienā un neļauj cilvēkiem novirzīties no takas. Takas Meža telpā un Pastaigu telpā atvēlētas dabas izzināšanai un pētniecībai, kā arī Meža telpā izmantojamas slēpošanai;
- Maznozīmīgas takas un ieejas/izejas vietas paredzamas iestaigātas ar atsevišķiem navigācijas objektiem taku malās. Nevēlamas izstaigātas takas un laukumi norobežojami ar margu fragmentiem un navigācijas objektiem.

Galveno taku principiālo izvietojumu skatīt 3.pielikuma kartoshēmā. Katrai telpai (skat. tabulu Nr.1) izstrādājams individuāls labiekārtojuma plāns un atsevišķs izvērtējums, paredzot piemērotāko taku iesegumu, kā arī detalizējot likvidējamās takas. Takas plānojamas pašvaldībai piederošās zemēs pēc iespējas pa jau esošām maģistrālām takām.

Velo kustības principi

Respektējams un saglabājams Eirovelo 13 maršruta veloceliņš gar Rīgas ielu. Veloceliņa segums atjaunojams, paredzot marķēt ar atpazīšanas zīmēm iesegumā. Atsevišķu veloceliņu ierīkošana kāpu zonā nav ieteicama. Kāpu zonā velosipēdu paredzams stumt ar rokām.

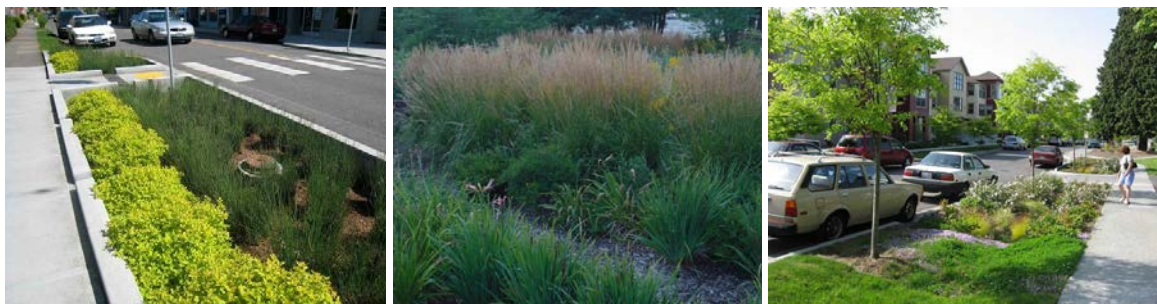
Autotransporta kustības principi

Rīgas iela nākotnē veidojama kā galvenā iela, kas nodrošina piekļuvi mežainajām piejūras kāpām pa šķērsielām. Esošais kāpas reljefs nosaka, ka no Rīgas ielas virzienā uz pludmali ar autotransportu līdz pludmalei var nokļūt pa ceļu gar Katrīnbādi, kas izmantojams operatīvā transporta un piekrastes apkalpes piekļuvei. No Rīgas ielas līdz Katrīnbādei paredzams jauns ceļš no esošā automašīnu stāvlaukuma, kas atrodas starp Laša un Jūras ielām un paredzams likvidēt iebraukto ceļu no Laša ielas līdz Katrīnbādei. Pārējās šķērsielas (Bērzu iela, Pabažu iela, Stacijas iela, Laša iela, Jūras iela) nodrošināmas ar apgrīšanās laukumiem avārijas gadījumos un labiekārtojamas pēc ilgtspējīgiem principiem, izmantojot caurlaidīgus segumus un lietusūdens novadīšanas sistēmas.

Baltās kāpas teritorijā pretim ceļu būves firmas SIA "Binders" ēkai atrodas iebraukšanai paredzēts zemes ceļš, kas ved līdz piknika un bērnu rotaļu laukumam Baltās kāpas teritorijā. Iebraucamā ceļa sākumā plānojama paceļama barjera. Ceļš paredzams izmantot tikai operatīvajam transportam un organizētai kustībai līdz piknika vietai pasākumu laikā.

Automašīnu novietošanas principi

Paredzams saglabāt un atjaunot esošos automašīnu stāvlaukumus. Lai samazinātu automašīnu radītu slodzi šķērsielās, ārpus labiekārtotām autostāvvietām un esošajā automašīnu stāvlaukumā pie Baltās kāpas galvenokārt vasaras laikā, rekomendējams veidot maksas autostāvvietas gar Rīgas ielu. Autostāvvietas gar Rīgas ielu paredzamas izmantot bez maksas Saulkrastu iedzīvotājiem ar pilsētas kartēm. Autostāvvietas plānojamas pēc ilgtspējīgiem principiem, izmantojot caurlaidīgus segumus un lietusūdens novadīšanas sistēmas.

Sabiedriskā transporta pieturu, gājēju pāreju pār Rīgas ielu uz Pilotteritoriju pieslēgumi

Izstrādājot Rīgas ielas labiekārtojuma projektu paredzamas jaunas gājēju pārejas pretim Pļavas ielai pie Baltās kāpas, kas ved pāri Baltās kāpas teritorijai uz pludmali (garām esošajam bērnu rotaļu laukumam), Selgas ielas, Vidus ielas, Pabažu ielas, Jūras ielas, Smilšu ielas krustojumos. Gājēju pārejas nodrošinātu papildus cilvēku plūsmas organizējošas pārejas, šķērsojot Rīgas ielu, piemēram, no sabiedriskā transporta pieturām, dzelzceļa stacijās, mazstāvu dzīvojamām un vasarnīcu mājām, viesnīcās, veikaliem un kafejnīcām.

Informatīvās telpas veidošanas principi

Paredzams pilnveidot informatīvo telpu, izveidojot vienota dizaina informatīvo stendu, norāžu/zīmju tīklojumu visā Pilotteritorijā:

- galvenais informācijas stends izvietojams pie Baltās kāpas ieejas, paredzot plašu informāciju par jūras piekrasti, Balto kāpu, biotopiem u.c. informāciju;
- informācijas stendi plānojami pie galvenajām ieejas/izejas vietām PT, galvenajām noejām uz pludmali, nozīmīgākajiem sabiedriskajiem objektiem PT un to tuvumā, piemēram, pie kafejnīcām, veikaliem un sabiedrisko transportu pieturām;
- informācijas norādes plānojamas pie galvenajām un sekundārajās ieejas/izejas vietās, galvenajām takām, pie autostāvvietām, taciņu krustojumos;
- izstrādājami visas PT pastaigu taktu maršruti, kur jāiekļauj informācija par nozīmīgākajiem objektiem, t.sk., aizsargājamiem dabas objektiem – atsevišķiem kokiem, audzēm u.c. ekoloģiski nozīmīgiem objektiem. Maršruti izvietojami sabiedrisko transportu pieturās un pie nozīmīgākajām ieejām teritorijā.

Ieeju/izeju vietu redzamība un atpazīstamība no Rīgas ielas veidojama izvietojot vienota dizaina informatīvās norādes, kas viegli nolasāmas un saskatāmas, pārvietojoties pa Rīgas ielu gan ar automašīnu, gan kājām.

2.2.2. Pilotteritorijas labiekārtojuma principi un dizaina risinājumi

Arhitektūras mazo formu dizains

Paredzami labiekārtoti laukumi ar soliņiem un atkritumu urnām visā PT mežainas piejūras kāpas garumā pie galvenajām noejām pludmalē, pie galvenajām ieejām/izejām PT, galveno taku krustojumos, labiekārtotos laukumos un platformās. Atkritumu urnas izvietojamas taku malās arī starp labiekārtotajām noejām uz pludmali.

Veidojot arhitektūras mazo formu dizaina risinājumus, vienojošais ir forma, krāsa un materiāls. Plānojamā forma – taisnas līnijas un pamatkrāsa – bēšais tonis. Savukārt izmantojamais materiāls – koks ar metāla detaļām. Mazo arhitektūras formu piemēru skatīt 5.att.

5.att. "100 acorn" soliņi un atkritumu urnas, izmantotais materiāls – ozols un cinkots tērauds

Paredzamās piknīka vietas ar galdiņiem un soliņiem Baltās kāpas zonā un Pilotteritorijas Z daļā veidojamas pēc līdzīgiem dizaina principiem kā individuālie soli.

Informatīvo stendu un norāžu dizains

Visā Pilotteritorijā paredzams izvietot vienota dizaina informācijas stendus un informācijas norādes.

Paredzēti divi veida stendi – vidēji un mazi (skat. 6.att.). Vidēja izmēra stendiem ir informatīvs raksturs par atsevišķu kāpās sastopamu augu, dzīvnieku vai erozijas un ekosistēmas procesiem. Vidējie stendi paredzēti modeļu sistēmas, kas savienojami, ja nepieciešams, izvietot vairāk informāciju. Maza izmēra stendi ir izvietoti pie atsevišķiem objektiem, vietām, kur, piemēram, atzīmēta īpaša vērtība vai brīdinājums. Informācija uz stendiem paredzama latviešu, angļu un krievu valodās.

Baltās kāpas ieejas vietā plānojams atsevišķs, galvenais informācijas stends kā vides dizaina objekts un realizējams prototipa – DDP ietvaros. Uz stenda paredzams izvietot plašu informāciju par jūras piekrasti, Balto kāpu, prototipa – DDP, pastaigu maršrutu, plānoto vides dizaina objektu novietojumu plānu, piejūras biotopiem, kāpu un zemsedzes erozijas procesiem u.c. informāciju.

Informācijas norādes risināmas pietiekoši lielas un labi saskatāmas no attāluma, braucot pa Rīgas ielu (skat. 7.att.). Norādēs atzīmējams virziens un attālumi līdz nozīmīgākajiem objektiem un vietām (piemēram, līdz pludmalei, *Saulrieta takai*, prototipam – DDP, stacijai, apkārtesošajiem

sabiedriskajiem objektiem – kafejnīcām, informācijas centram, rekreācijas objektiem). Informācija uz norādēm paredzama latviešu un angļu valodās.

Informatīvo stendu un norāžu vizuāli-estētiskais dizaina risinājums plānojams vienotā formu, krāsu un materiālu izpildījumā. Forma – taisnas līnijas. Pamatkrāsa – bēšais un gaiši pelēkais tonis. Pamatmateriāls – koks un akcentiem polimērbetons. Atšķirīgais ir katrai tematiskajai telpai piešķirtais krāsu tonis, kas atspoguļojams informācijas stendu un norāžu dizainā (skat. 6.pielikumu). Dizaina grafiskajos risinājumos ietverams prototips – DDP vienojošais tēls un grafiskā identitāte. Galveno informatīvo stendu un norāžu principiālo izvietojumu skatīt 3.pielikumā.

6.att. Informācijas stendi (pakreisi: vidēja izmēra; pa labi: maza izmēra)*

7.att. Informatīvas norādes*

Apzīmējumi:

* Informatīvo norāžu un stendu prototips izstrādāts šī projekta ietvaros.

Navigācijas un norobežojošo elementu dizains

Esošo stihiski izstaigāto taku un izbradāto vietu likvidēšanai un ierobežošanai, izmantojami īpaši Pilotteritorijai veidojami navigācijas, norobežojoši objekti, šim nolūkam izmantojamas arī kritālas (skat. III SĒJUMU un Elksne, 2015). Norobežošanai izmantojami arī margu fragmenti vai taml. elementi.

Plānojams vienots vizuāli-estētiskā dizaina risinājums navigācijas objektiem visā PT, izmantojot vienotu formu, krāsu un materiālu (skat. 8.att.). Forma – taisnas līnijas. Pamatkrāsa – bēšais un gaiši pelēkais tonis. Izmantotais pamatmateriāls – koks un akcentiem polimērbetons.

8.att. Navigācijas objekts taku malās*

Apzīmējumi:

* Informatīvo norāžu un stendu prototips izstrādāts šī projekta ietvaros.

Sabiedrisko tualetu, pārgērbšanās kabīņu un gājēju tiltiņu principi

Sabiedriskās tualetes

Sabiedrisko tualetu novietojums paredzams risināt vietās, kas nodrošina apkalpojošā transporta ērtu piekļuvi no Rīgas ielas. Mobilas tualetes plānojamas labiekārtotos laukumos pretim Zvaigžņu ielai, P6, Stacijas ielai, Pabažu ielai, automašīnu stāvlaukumā pie Baltās kāpas, labiekārtojamā laukumā pie ieejas uz Katrīnbādi un pie stāvlaukuma Raiņa ielā. Tāpat paredzams, ka tualetes kafejnīcās izmantojamas par maksu.

Bijusī tualetes ēka Baltās kāpas teritorijā atjaunojama, piešķirot tai papildus funkcionālo un saturisko raksturu – ar mērķi informēt sabiedrību par ekoloģiski jutīgām teritorijām, ekosistēmu pakalpojumiem, biotopiem, kāpu aizsardzību un izglītību. Tualete paredzama stacionāra.

Pārgērbšanās kabīnes

Pludmales zonā pretim galvenajām noejām no kāpām paredzamas pārgērbšanās kabīnes ar ērtu piekļuvi visiem apmeklētājiem. Pārgērbšanās kabīnes plānojamas mobilas – viegli uzstādāmas, demontējamas un transportējamas pa pludmali.

Gājēju tiltiņi

Saglabājams un atjaunojams esošais koka tiltiņš pāri “laivu ceļam” pretim Bērzu ielai. Paredzami jauni gājēju koka ieseguma tiltiņi pāri Inčupei un gravai pie Katrīnbādes, atstājot esošās kāpnes.

Galveno sabiedrisko tualetu, pārgērbšanās kabīņu un gājēju tiltiņu principiālo izvietojumu skatīt 3.pielikumā.

Rekreatīvo aktivitāšu objektu principi

Mežainajās piejūras kāpās paredzami vairāki rekreatīvās atpūtas objekti:

- atsevišķas, mierīgas atpūtas vietas ar soliņiem un atkritumu urnām risinātas galveno celiņu krustpunktos un pie galvenajām noejām uz pludmali, tāpat uz platformām pie *Saulrieta takas*;
- pikniku vietas;
- bērnu rotaļu laukumi dažādām vecumu grupām;
- āra treniņu vietas jauniešiem un pieaugušajiem;
- prāta un galda spēļu vietas visām vecuma grupām;

Savukārt pludmalē paredzama mierīga un aktīvās atpūtas iespējas – peldes, sauļošanās, pastaigas, ūdens sporta aktivitātes, volejbols u.c. aktivitātes atbilstoši sezonai un laika apstākļiem.

Visu labiekārtojuma elementu kāpu un pludmales telpās – mazo arhitektūras formu, informatīvo stendu un norāžu, navigācijas un norobežojošo elementu, sabiedrisko tualetu un pārgērbšanās kabīņu, gājēju tiltiņu, piknika vietu, bērnu rotaļu elementu, pastaigu laipu un platformu – vienojošais ir forma (stūrainā, taisnas līnijas), krāsa (bēša) un materiāls (koks). Labiekārtojuma elementi paredzami marķēti ar katrai tematiskajai telpai piešķirto krāsu toni. Tādējādi, atrodoties pludmalē vai

kāpu teritorijā labiekārtojuma elementu atšķirīgās krāsas, paredzams kā papildus orientieris attiecībā uz pilsētvidi.

Visi ieejas/izejas mezgļi Pilotteritorijā no Rīgas ielas labiekārtojami, izveidojot atbilstošu lietusūdeni caurlaidīgus iesegumus (koka laipas un platformas, koksnes atlieku maisījuma iesegumus), stādījumus (pēc iespējas izmantojot biotopam raksturīgos augus) un apgaismojumu Rīgas ielas ieejas vietās.

Krasta kāpu erozijas mazināšanas un apstādījumu risinājumu principi

Plānojams popularizēt un izglītēt apmeklētājus par kāpu zonā esošo bioloģisko daudzveidību un samazināt antropogēno noslodzi, paredzot sekojošus risinājumus:

- priekškāpas un embrionālās kāpas atjaunošanai, mazinot kopējo pamatkrasta erozijas risku, paredzama – atpūtnieku kustību ierobežojošu žodziņu, kāpu graudzāļu stādījumu, labiekārtotu laipu ierīkošana galvenajās noejās uz pludmali. Veicot kādas darbības priekškāpā pie noejām uz priekškāpu pludmales daļā izvietojamas informācijas zīmes, apmeklētājus informējot par žodziņa un stādījumu nozīmi un mērķi. Detalizētāku informāciju skatīt II SĒJUMĀ;
- pie galvenajām noejām uz pludmali mežainas piejūras kāpas daļā izvietojami informatīvie stendi par ekoloģiski jutīgām teritorijām un konkrētā teritorijā sastopamo sugu daudzveidību un biotopiem;
- mežainajās piejūras kāpās paredzams izveidot koka laipu sistēmu (pa *Saulrieta taku* un no galvenajām ieejas/izejas vietām PT), novēršot koka sakņu traumēšanu un zemsedzes stihisku izmīdīšanu. Laipām abās pusēs paredzamas margas;
- vietās, kur nav vēlama cilvēku plūsma, izvietojami norobežojoši elementi – navigācijas objekti, margu fragmenti;
- bioloģiskās daudzveidības palielināšanai ieteicams izvietot sausus priežu stumbrus – kritālas (sākotnēji ne vairāk kā 3-4 uz 1 ha) (Elksne, 2015 un III SĒJUMU). Priežu stumbri izvietojami arī vietās, kur vēlams ierobežot apmeklētāju plūsmu, kas dabiski iekļaujosies ainavā un kalpotu bioloģiskās daudzveidības palielināšanai. Kritālas izvietojamas labiekārtotajās PT telpās;
- turpmāk atturēties no papildus sauso zaru izvietojanas uz Baltās kāpas nogāzes. Plānojams saglabāt esošos žodziņus gar Baltās kāpas piekāji, kas atturētu cilvēkus kāpt pa kāpas nogāzi. Žodziņu novietojums veidojams ainaviski plastiskāks, respektējot reljefu. Šādam žodziņam izmantojami sausi, nedzīvi zari;
- turpmāk atturēties no jaunu kalnu priežu stādīšanas uz Baltās kāpas un vēlama to izciršana saskaņā ar bioloģisko vērtību saglabāšanas ieteikumiem un priekšlikumiem III SĒJUMĀ.

Pilotteritorijā paredzēts veikt Pilotteritorijas biotopa kartējuma, ko izstrādājusi sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperte Sindra Elksne (Elksne, 2015), precizēšanu četrām atsevišķām vietām (skat. 4.pielikumu). Esošās biotopa kartējuma robežas skatīt III SĒJUMA 3.pielikuma kartoshēmā:

- 1) prototipa – DDP (Baltās kāpas) teritorija – precizētu biotopa kartējumu skatīt 5.pielikumā;
- 2) teritorija pie mūzikas kluba “Katrīnbāde” – precizēts biotopu kartējums izstrādājams detālplānojuma līmenī;
- 3) teritorija pretim P6 ceļam – precizēts biotopu kartējums izstrādājams detālplānojuma līmenī;
- 4) teritorijai pie Kalnu ielas – precizēts biotopu kartējums izstrādājams detālplānojuma līmenī.

Apsaimniekošanas principi

Visas kāpas garumā Pilotteritorijā un visās sezonās jānodrošina regulāra kāpas un pludmales apsaimniekošana, kuras ietvaros paredzēts veikt sekojošus darbus:

- kāpu apsekošana un cilvēku atstāto atkritumu savākšana, t.sk. no jūras izskaloto;
- stacionāro un mobilo labiekārtoto vietu apkošana un uzturēšana, t.sk. mobilo tualetu apkopšana un izvešana;
- atkritumu urnu un tvertņu izvešana;
- citi kāpu un pludmales uzturēšanas darbi pēc nepieciešamības.

2.2.3. Pilotteritorijas ainavas risinājumi

Galvenās potenciāli attīstāmās skatu vietas un skatu līnijas

Saulrietu takas ietvaros plānojams saglabāt esošos, akcentēt un atvērt vairākus jaunus ainaviski vērtīgus skatus uz jūru no atpūtas vietām (soliņu vietām), galvenajiem taku krustpunktiem un noejām uz jūru. Veidojamas arī jaunas skatu vietas – platformas, reljefa paaugstinājumos un skatu tornis laukumā pie Katrīnbādes. Īpaši ainaviski vērtīgi un unikāli skati paveras no Baltās kāpas, kur ir jau esoša koka laipa un platformas jūras un Inčupes ainavas vērošanai. Galveno attīstāmo skatu līniju principiālo izvietojumu skatīt 3.pielikuma kartoshēmā.

Skatā no Rīgas ielas akcentējams Baltās kāpas teritorijas ieejas mezgls ar vides dizaina objektu – galvenajiem ieejas vārtiem. Šim objektam piešķirams īpašs Saulkrastu un Baltās kāpas atpazīstamības simbols.

3. REKOMENDĀCIJAS SABIEDRISKĀ KĀRTĀ VEICAMAJĀM AKTIVITĀTĒM

Sabiedriskā kārtā veicamās aktivitātes LIFE+ "Ekosistēmu pakalpojumi" projekta ietvaros Pilotteritorijā veicamas atbilstoši Saulkrastu novada ikgadējo pasākumu grafikam.

Paredzamas izglītojošas, informējošas un vietējās sabiedrības un uzņēmēju iesaistošas aktivitātes, kas iekļaujas:

- ikgadējo Saulkrastu talku ietvaros – paredzama sabiedrības līdzdalība PT esošo taku un Baltās kāpas teritorijas uzturēšanas un sakopšanas darbos, esošo labiekārtojuma elementu uzturēšanā un iesaistāma citos attiecīgajā laikā nepieciešamos un aktuālos darbos, kā arī realizējama *priekškāpas veidošanas un atjaunošanas veicinošo pasākumu Pilotteritorija* (skat. zemāk);
- Saulkrastu pilsētas svētku un festivālu ietvaros – paredzamas radošas aktivitātes visām sabiedrības mērķgrupām;
- nevalstisko organizāciju, kultūras un izglītojošo organizāciju un skolu organizēto pasākumu ietvaros – piemēram, bērnu un jauniešu dienas centra "Saulespuķe" pasākumu ietvaros iekļaujas apmācošas un informējošas radošas aktivitātes par ekosistēmu pakalpojumiem, aizsargājamām augu sugām un dzīvniekiem, piejūras kāpām, kas var ietvert foto herbārija vākšanu, zīmēšanu un taml.

Aktivitātes PT, piesaistāmas arī citiem EU projektiem, ja iespējams. Pasākumu norises grafiks un saturs sastādāms atsevišķi atbilstoši katra pasākuma tematikai un mērķauditorijai.

Priekškāpas veidošanas un atjaunošanas veicinošo pasākumu Pilotteritorija

LIFE+ "Ekosistēmu pakalpojumi" projekta B4 aktivitātes ieviešanas laikā talkas ietvaros realizējama *priekškāpas veidošanas un atjaunošanas veicinošo pasākumu Pilotteritorija* (skat. II SĒJUMU un šīs SĒJUMA 3.pielikumu). Šīs aktivitātes ietvaros ar jēdzienu *Pilotteritorija* saprotams atsevišķs poligons Saulkrastu Pilotteritorijas robežās, kur paredzēts realizēt priekškāpas veidošanas un atjaunošanas veicinošo pasākuma metodes pārbaudi.

Pilotteritorijas ierīkošanai paredzams līdz 100 m garš krasta posms. Pilotteritorijā ierīkojami kāpu graudzāļu stādījumi, pret pāragru stādījumu izbradāšanu nodrošinošs pagaidu žogs, kā arī stacionārs žogs 5-15m attālumā iekšzemes virzienā no stādījumiem, kas koncentrētu atpūtnieku plūsmu labiekārtotajā noejā uz pludmali un nodrošinātu pietiekami plašu krasta nogāzes joslu pret traucējumiem. Detalizētu pasākuma aprakstu skatīt II SĒJUMĀ.

4. PROTOTIPA UN PILOTTERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTES EKOSISTĒMU KVALITĀTES SAGLABĀŠANAI UN UZLABOŠANAI

Pilotteritorijas konceptuālajā ietvarā iekļautie risinājumi realizējami vairākos īstermiņa un ilgtermiņa etapos, kas attēloti Tabulā Nr.2.

Tabula Nr.2

Realizācijas etapi Pilotteritorijas un prototipa – DDP		Termiņš	
1.etaps (Prototipa – DDP teritorijā veicamie pasākumi, saskaņā ar izstrādātu arhitektoniski-telpiskās attīstības koncepciju prototipam – DDP)		līdz 2016.gada augustam	LIFE+ “Ekosistēmu pakalpojumu” projekta ieviešanas laiks
- Sagatavot un labiekārtot vietas vides dizainu objektu, informācijas stendu, norāžu un navigācijas objektu uzstādīšanai; - Uzstādīt 4 (četrus) vides dizaina objektus, kas atraktīvā un vienkāršā veidā stāsta par ekoloģiski jūtīgām teritorijām, no kuriem 2 (diviem) objektiem vizuālajā un funkcionālajā risinājumā integrēti soliņi un atkritumu urnas; - Uzstādīt 1 (vienu) vides dizaina objektu, kas iezīmē ieeju Prototipa – DDP teritorijā pie esošā stāvlaukuma Baltās kāpas ieejas telpā; - Uzstādīt 5 (piecus) mūsdienīgus informatīvos stendus; - Uzstādīt 15 (piecpadsmit) mūsdienīgas informatīvās norādes; - Uzstādīt navigācijas objektus cilvēku plūsmas virzīšanai un, kas ļauj cilvēkam nenovirzīties no paredzētās takas.			
2.etaps (Prototipa – DDP teritorijā un Pilotteritorijā veicamie pasākumi)*		līdz 2018.gada maijam	Pēc LIFE+ “Ekosistēmu pakalpojumu” projekta ieviešanas laiks
- Realizējama <i>Priekškāpas veidošanas un atjaunošanas veicinošo pasākumu Pilotteritorijā</i> talkas veidā, ierīkojot graudzāļu stādījumus, pagaidu pinuma žogus un stacionārus žogus (skat. 3.p. un II SĒJUMU); - Uzstādāmas navigācijas objekti un norobežojoši žodziņi, kas norobežo nevēlamas apmeklētāju izstaigātas takas; - Izvietojami dažādu dimensiju sausi priežu stumbri (sākotnēji ne vairāk kā 3-4 uz 1ha), apmeklētāju plūsmas ierobežošanai un bioloģiskās daudzveidības palielināšanai (skat. III SĒJUMU un S. Elksnes atzinumu III SĒJUMA pielikumā); - Uzstādāmi jauni un atjaunojami esošie labiekārtojuma elementi – soliņi un atkritumu urnas; - Ierīkojams elektrības pievads līdz galvenajam vides dizaina objektam pie esošā stāvlaukuma Baltās kāpas ieejas telpā; - Papildus veicami citi ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas, uzlabošanas un labiekārtojuma darbi.			
3.etaps (Prototipa – DDP teritorijā veicamie pasākumi)*		no 2018.gada jūnija	
- Ierīkojama koka dēļu laipa no esošā bērnu rotaļu laukuma Baltās kāpas teritorijā virzienā līdz Bērzu ielai, saskaņā ar Prototipa – DDP koncepciju; - Ierīkojama laulību platforma esošajā piknika laukuma vietā, tādējādi organizēt apmeklētāju plūsmu, saskaņā ar Prototipa – DDP koncepciju; - Uzstādāmi jauni informācijas stendi, norādes un navigācijas objekti līdz Bērzu ielai; - Papildus veicami citi ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas, uzlabošanas un labiekārtojuma darbi.			

Realizācijas etapi Pilotteritorijas un prototipa – DDP	Termiņš	
4. un turpmākie etapi (Pilotteritorijā veicamie pasākumi, sadalāmi pēc realizācijas iespējām)* ▪ Ierīkojamas galvenās takas – koka laipas un takas ar koksnes atlieku maisījumu pa mežainajām piejūras kāpām; ▪ Atjaunojamas esošās un labiekārtojamas jaunas noejas uz pludmali, ierīkojot koka laipas, platformas un kāpnes, soliņus un atkritumu urnas; ▪ Uzstādāmi informācijas stendi, norādes un navigācijas objekti pārējā PT; ▪ Labiekārtotajās mežainās piejūras kāpas telpās izvietojami dažādu dimensiju sausi priežu stumbri (sākotnēji ne vairāk kā 3-4 uz 1ha), apmeklētāju plūsmas ierobežošanai un bioloģiskās daudzveidības palielināšanai (skat. III SĒJUMU un S. Elksnes atzinumu III SĒJUMA pielikumā); ▪ Veicama embrionālās kāpas atjaunošana Inčupes-Pabažu posmā, izmantot kāpu graudzāļu stādījumus – smiltāju kāpukviesi (<i>Leymus arenarius</i>) un smiltāju kāpuniedri (<i>Ammophila arenaria</i>). Izveidojami žodziņi (no nedzīviem zariem un klūgām), kas aiztur smiltis un nodrošina jaunierīkotos stādījumus pret izbradāšanu, kā arī stacionāri žogi, saskaņā ar II SĒJUMĀ aprakstīto metodi; ▪ Visā biotopa Mežainas piejūras kāpas aizņemtajā teritorijā veikt vārpainās korintes <i>Amelanchier spicata</i> iznīcināšanu; ▪ Uzstādāmi jauni un atjaunojami esošie labiekārtojuma elementi; ▪ Uzstādāmas mobilās tualetes un pārgēršanās kabīnes; ▪ Ierīkojami gājēju tiltiņi; ▪ Pēc iespējas veicami citi ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas, uzlabošanas un labiekārtojuma darbi.	no 2018.gada jūnija	Pēc LIFE+ "Ekosistēmu pakalpojumu" projekta ieviešanas laiks

Apzīmējumi:

* Realizējami atkarībā no LIFE+ "Ekosistēmu pakalpojumu" projekta un Saulkrastu novada pašvaldības budžeta iespējām.

Lai realizētu Saulkrastu Pilotteritorijas ekosistēmu kvalitātes saglabāšanas un uzlabošanas koncepciju, jāizstrādā detāls plānojums katrai no telpām (skat. Tabulu Nr.1).

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

Atklāta konkursa nolikums. Ekosistēmu apdraudējumu mazināšanas un atveseļošanas prototipa koncepcijas un prototipa elementu izstrāde Saulkrastu Pilotteritorijā projekta „LIFE EcosystemServices” (LIFE13 ENV/LV/00839) ietvaros. Iepirkuma identifikācijas Nr. SND – 2016/4/LIFE

Elksne S., 2015. Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums. Nr. SE120-2015/12. Apsekotā teritorija: LIFE+ projekta „Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā (”LIFE Ecosystem Services”, LIFE13ENV/LV/000839) Pilotteritorija Saulkrastos.

Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Lauku inženieru fakultātes, Arhitektūras un būvniecības katedras, studiju programmas “Ainavu arhitektūra un plānošana” 3. kursa studenti, 2015. Esošās situācijas izpēte un analīze Saulkrastu Pilotteritorijā no Inčupes līdz Pēterupei „LIFE Ecosystem Services” (LIFE13ENV/LV/00839) projekta ietvaros. Saulkrastu novada pašvaldība sadarbojās ar LLU un RTU uz Līguma Nr. LI 027, 02.11.2015.

Saulkrastu novada dome. Saulkrastu novada teritorijas plānojums 2012.-2024. gadam, “Saulkrastu novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.

Vides pārskats. Saulkrastu novada teritorijas plānojumam 2012.-2024. gadam

PIELIKUMI